

8-47
1934/2

საბჭოთავო
კომუნისტური
პარტია

საბჭოთავო კომუნისტური პარტია

№-1

ს ა ბ ე ჯ დ ვ ა ი

იანვარი

1934

წელიწადი 89-9

კლდედების მისამართი:

აღმსკომის ქ. № 7.

- ხანგლავი,

საქართველო და სსსრ

საქმობრი

„კომუნარი“

საქართველოს ბ. კ. მ. ცენტრალური ბიუროს და
 განათლების სახალხო კომისიების ვურცალო
 გაზეთათვის

1
წ

შინაარსი

	83.
1. რადიოცნობა (მოთხრობა) დ. შამათავასი	1
2. ზამთარი (ლექსი) გ. კაჭახიძის	2
3. მტკიცე ნაბიჯები (მოთხრობა) მ. კობახიძის	3
4. წითელი ზოლები (მოთხრობა) ა. კაშაძის	5
5. შიო მღვიმელი (ბიოგრაფია)	8
6. პატარა ინჟენრები (ლექსი) შ. მღვიმელის	9
7. შიოს ხსოვნას (ლექსი) გ. კაჭახიძის	9
8. გარდაიცვალა ძია შიო (ნეკროლოგი) დამსწრესი	10
9. შიოს გარდაცვალებაზე (ნეკროლოგი) პ. კანიშვილის	13
10. შიო მღვიმელს (ლექსი) ს. აბულაძის	13
11. ძია შიოსთან შეხვედრის ორი მომენტი (მოგონება) ცქვიტის	14
12. მეტაური (მოთხრობა) ლ. საქარელის	17
13. მშვიდობით საყვარელო როიალო (მოთხრობა) ბ. ჩხეიძის	21
14. 19 კილ. სიმაღლეზე (მოთხრობა) შ. თ.	24
15. ზამთრის ფიქრები (ლექსი) კ. ბობოხიძის	25
16. სირმახანი (მოთხრობა) ი. აგურაშვილის	26
17. ახალწლის ღამით (ლექსი) გიორგი კალანდაძის	29
18. „6 მილიონი ავტორი“ მოზარდ მაყ. თეატრში (რეცენზია) ანლანის	29
19. კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლიუქსენბურგი—კ. დ.	31
20. ამოცანები—კ. თევზაძის	32
21. რებუსი—ლომთათიძის	ულის მე-III გვ.

რადიოცნობა

I.

სცენის სიღრმეში გამოჩნდა ვიღაც ტყავის-ქურთუკიანი. ის მიიმეღ მოაზიჯებდა. როდესაც წინ წამოდგა, უცბად შეჩერდა და თვალი პარტერს გადაავლო.

თეატრი ღუმდა.

რალაც საოცარი გამომეტყველება ჰქონდა იმ კაცს. მან გაბმით დაიწყო:

— ამხანაგებო!

ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ განაგრძო:

— ძნელია სინამდვილის შერიგება... ამ წუთს მივიღეთ მთავრობის რადიოცნობა:

„21 იანვარს, საღამოს 6 საათსა და 50 წუთზე, გორაკში, მოსკოვის ახლო, ვარდაიცვალა საყვარელი ბელადი ვლადიმერ ილიას ძე ლენინი“.

ცნობა პატარა იყო და გულამაჩუყებელი.

თეატრში სამარისებური სიჩუმე იყო. როგორც ქარიშხლის მოლოდინში, გაოცებული სახეები მუმიებივით ღუმდნენ. მთელი თეატრი ფეხზე იდგა, ორკესტრი სამგლოვიარო მარშს უკრავდა. მარში გვიან შეწყდა.

— მამა, ვინ მოკვდა? — კითხულობდა ჯონდო. მამა უძრავად იდგა, თითქოს ხე იყო.

— ძია ლენინი, ჩემო ბიჭიკო! — ძლივს უბასუხა მან დაბოლოს.

თეატრი ნელა იცლებოდა. გასასვლელთან ყველამ შეამჩნია კაცი მეზღვაურის ტანსაცმელით, რომელიც ლენინის შესახებ აღელვებით ლაპარაკობდა.

ქალაქში უცნაური ღამე იყო, ბნელი და რალაც გაურკვეველი. წვიმდა და თან თოვლსაც ურევდა. ქუჩებზე წყლის გუბეები იდგა...

წამდაუწუმ მოდიოდა რადიოცნობა. სტამბები დაუსვენებლივ ბეჭდავდნენ, რომ ხვალ მთელი ქვეყნისათვის ემცნოთ მოულოდნელი და ძალზე აღმაშფოთებელი ამბავი ძვირფასი ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის გარდაცვალების შესახებ.

იმ ღამეს უწყვეტლივ თოვდა.

ბერავდა ძვალ-რბილის გამხვრეტი ცივი ქარი, და ტელეგრაფის მავთულები გულისგაჩაწვრილებელი ხმით წიოდნენ...

ღამე იყო საშინელი თოვლიანი.

II.

რამდენიმე თოვლიანი ზამთარი წავიდა... იანვრის პატარა დღე საღამოვდებდა.

მიწაზე დევს სქელი და მშრალი თოვლი. თოვალში მკვეთრად ისმის ზარების ჟღარუნის, და მარხილები ელვის სისწრაფით დასრიალებენ.

ახალგაზრდობის კლოუზის წინ შეჩერდა ტრამვაი. ჯონდო გულია გადმოხტა, ქვაფენილი გადაიარა და მაღალი შენობის კიბუხ შეუდგა. ამ საღამოთი კომკავშირის უჯრედის კრებაა. ლენინის დღეები მოახლოვებულია. უჯრედი ემზადება. ჯანმაგარი ბიჭები შეყრილან. ჯერ ადრეა. ზოგი გაზეთს კითხულობს.

ქალების წრეში ნახაზებზე მსჯელობენ.

— შიო ზვიადაურს ფრიალზე ჩაუბარებია! — ამბობს თამარი.

— მომავალი ინჟენერია! — უმატებს ვილაცა. ნაწილი კედლის გაზეთს ათვალიერებს.

— ყოჩაღ, პიონერებო! მოგვასწრეს სპეციალური ნომრის გამოშვება ლენინზე! მართლაც რომ ჩინებული გაზეთი გაუკეთებიათ პიონერებს!

მშვენიერია ლენინის პორტრეტი, მოკლე წერილები, სურათები, კარიკატურა, კაპიტალისტი — ოქროს გროვაზე დამხობილი, შიშით მოკუნტული, ხელმარცხნივ — მუშა ჯანმგებელი მკლავებით. ლექსიც არ დავიწყებიათ. აი, პიონერ ჯონდოს დუწერია:

ლენინი.

გლოვამ მთელი მსოფლიო
სწრაფად შემოიარა,
შემოიკვა გორებმა
შავი გლოვის შინელი...
„მოკვდა დიდი ბელადი!“
სიტყვამ გადაიარა.
ინდოელი შეწუხდა,
აქვითინდა ჩინელი...

ქვევით კი, ლექსს რომ აგრძელებს, დასძენს:
— ბოლშევიკები ულენინოდ, ლენინის მოძღვრებით აგებენ სოციალიზმს.

— ყოჩაღ, ბიჭებო! ჯონდო, აქ მო, შენი მიღების საკითხი დგას დღეს? — ეძახის მდივანი პიონერ ჯონდოს.

კრება დაიწყო.

მდივანი კრებას ხსნის.

— დაასახელოთ თავმჯდომარე.

— ზვიადაური...

რამდენიმე წუთის შემდეგ ზვიადაური აცხადებდა დღის წესრიგს ლენინის დღეების ჩატარების შესახებ.

ილაპარაკა მდივანმა ლენინზე, მის იდეებზე, სოციალისტურ მშენებლობაზე, თუ რას ფიქრობდნენ ლენინის სიკვდილის დროს რევოლუციის მტრები, მოკლე რომ ეგონათ მუშურ-გლეხური ხელისუფლების არსებობის დღე.

გამოსული ბიჭებიც საქმიანი იერიშს ლაპარაკობდნენ.

შემდეგ, ამ დღესთან დაკავშირებით, ახალი წევრების მიღების საკითხი დადგა.

— ამხანაგებო, ჯონდო გულია თხოულობს გადმოირიცხვას პიონერთა ორგანიზაციიდან, — აცხადებს მდივანი.

— რამდენი წლისაა?

— თხუთმეტისა ვარ.

მოარცხვობს ჯონდო და თავისი ყელსახვევით წითლდება.

— მივიღოთ, კარგი ბიჭია, ყოჩაღი, ენერგიული, სამაგალითო პიონერი, მოწინავე. ასაკიც შეუსრულდა, პიონერთა შორის ჩემი მუშაობის დროს მუდამ აქტივი იყო და კარგი მუშაკი! — ახასიათებს თამარი.

— მაშ, ვინ ხარ მომხრენი, რომ მივიღოთ?! — აცხადებს თავმჯდომარე.

ხელები აიშართა. კრების მდივანი მრგვალი ასოებით წერდა კრების ოქმში:

„ლენინის დღესთან დაკავშირებით, ენერგიული პიონერი ჯონდო გულია გადმოირიცხა კომკავშირში პიონერთა ორგანიზაციიდან“.

კრება გვიან დაიშალა.

ჯონდო რიგში იდგა და ტრამეის ელოდა, თან აგონდებოდა რაღაც თოვლიანი საღამო, თეატრი და კაცი მეზღვაურის ტანსაცმელით, რომელიც ლენინის შესახებ აღწევებით ლაპარაკობდა. როგორი ცუდი ღამე იყო მაშინ! მის შემდეგ რამდენიმე წელმა განვლო... მაშინ პატარა იყო ჯონდო.

გრგვინვით მოგრიალდა ტრამეაი.

ჰაერში თოვლის თეთრი ფანტელები ირხეოდა და ბარდნიდა ქუჩებსა და პროსპექტებს..

ბიორგი კახახიძე

ზამთარი

მთებს და მინდვრებს,
ტყეს და ბუჩქებს
დაფენილი თოვლი ჰშვენის.
შეიცვალა არემარე,

აგუზგუზდა კერა ჩვენი.
და ჭიშკრიდან ყმაწვილები
გუნდაობენ, ხტიან მარდად.
იციანიან, მეც ვიციანი,

თოვლის მოსვლა გამეხარდა.
დაბრიყვებით ვიჭერთ ჩიტებს
მე და ზაქროს ბიჭი ზურა.
მამაც ხშირად ნადირობს და
ყურში ძაღლი დასდევს ძმურად.
ეს ზამთარი,
ეს ამინდი
გაგრძელდება დიდხანს, ალბათ.
ჩვენც ამიტომ მეწველ ძროხას
თბილ ბოსელში ფრთხილად ვაბამთ:
რომ არ გახდეს,
არ გაცივდეს,
შერჩეს ჯანი, შერჩეს წველა,
ყველითა და რძის სიმსუყით
მაძღრად ვიყოთ სახლში ყველა.
ხბოც ლამაზი, ტანმალალი
გვყავს დაბმული დედის ახლო.
მის ნებაზე რომ ვერ დადის,
ფიქრშია და ძლიერ ნაღვლობს.
პირს წააფლებს ზოგჯერ ფუჩჩის,
იღეჭება, გემოს ატანს,

რომ დაწვება და რომ ჩასთვლემს,
მიუწვება გვერდით კატა.
და ორივე მეგობრულად
იძინებენ დიდხანს ასე,
მე კი წიგნებს მივუჯდები
ფიქრებით და გრძნობით საესე.
დედა შრომას მომიწონებს,
წამბაძავენ ცელქი დები.
რომ გაერთოს,
წინდის ქსოვას
გააგრძელებს დინჯად ბები.
ჩხოლოდ, როცა დაღამდება,
მოვასვენებთ დაღლილ თვალებს,
სუფრას გავშლით,
და ცის თაღზე
გამოჩნდება მკრთალი მთვარეც.
ვიეახშმებთ და გავერთობით,
ყველა ვიტყვით თითო რამეს,
შემდეგ ტკბილად ლოგინებში
ჩაგვაძინებს ზამთრის ღამე.

მარო კობახიძე

ჩემი საცხოვრებელი ბინიდან სკოლა ძალიან
დაშორებული იყო, ამიტომ ზამთრობით შევკრებ-
დი ამხანაგებს და სკოლისაკენ ისე გავწვევდი.
გზაზე „თოვლს“ ვეთამაშებოდით და დასწავლილი

გაკვეთილების თქმაში ერთმანეთს ვეჯიბრებო-
დით.
გზა გრძელი იყო. სიცივე გვეჯობნიდა და ხე-
ლებსა და ცხვირს გვიწვავდა. ამიტომ იძულებ

ბული ვიყავით ხელები გვეფშვნიტა, თითის წვერები პირში გვეკენიტა და ფეხის ბარტყუნით სოფელ პატარა მეჯვრისხევის სკოლისაკენ თავდაღმართით დაგქანებულიყავით.

მე სიცივეს ძაღთან მხდლად ვუხვდებოდი და ბევრჯერ მწარედ მიტირია, რისთვისაც ამხანაგები „მტირალას“ მეძახდენ.

ამ დილითაც მომზადების შემდეგ გავუარე ჩვენს ამხანაგებს: გოგის, თამროს, ქეთოს და სკოლისაკენ გავემართეთ.

საშინელი სიცივე იყო. ბუნება ღუმდა. თოვლით დამძიმებულ ხეებს ტოტები ძირს დაეხარათ. მზეს თავი ოდნავ უჩანდა ღრუბლებიდან და ღამით გაყინულ თოვლიან ველებს ალხოზდა.

ვიმ რა კარგი გაყინული თოვლია! — თქვა ქეთომ და თოვლის საბნის ზედაპირზე გაიქცა.

ამ დროს ზურგიდან დამეჯახა თამარი, რომელმაც დაღმართზე თავი ვერ შეიკავა, ორივენი დავგორდით და ასე მივდიოდით კოტრიალით დაღმართის გათავებამდის.

შემდეგ ავდექით.

მე გაბრუებული ვიყავი, დაზიანებული გვერდი ძლივს ავითრიე და ტირილი დავიწყე.

არც თამროს დაადგა კარგი დღე, ადგომისას გვერდებს იტკივებდა.

ჩვენ ერთმანეთს შევხედეთ.

ჩემს შეხედვაზე თამროს სიცილი წასკდა, მეც გამეცინა და ცრემლი მოვიწმინდე.

— მარიკა, რაზე იცინი? — შემეკითხა ის.

— შენზე, — ვუპასუხე.

— დასაცინი შენ ხარ, მახათანთ მკითხავივით რომ იღრიჯები, — მითხრა თამრომ.

ყველამ გაიცინა.

ამის შემდეგ ტირილი ვეღარ მოვახერხე და ნაძალადევი ღიმილით, ფეხათრეული მისდევდი ამხანაგებს სკოლამდის.

გაკვეთილზე მასწავლებელი დაღონებული იყო და ჩვეულებრივი მისაღმების შემდეგ გამოგვიცხადა:

— ბავშვებო! გუშინ, 21 იანვარს, მეტად სამწუხარო ამბავი მოხდა: ჩვენი დიდი ბელადი ლენინი გარდაიცვალა.

— ოხ, ძია ლენინი! — წამოვიძახეთ გულნატკენებმა.

მართალია, ლენინის შესახებ ბევრი არაფერი ვიცოდი, მაგრამ გაგონილი მქონდა, რომ ლენინი მუშათა კლასის ბელადი იყო.

შემდეგ მასწავლებელმა გვიამბო ლენინის შესახებ.

— ბავშვებო, ლენინი მუშათა კლასის ბელადი იყო, ღარიბ-ღატაკთა მეგობარი და მათი დამცველი. მისი მეთაურობით მოხდა ოქტომბრის რევოლუცია, რომელმაც გაათავისუფლა მშრომელი ხალხი მოწოდებიდან.

ლენინს აწამებდენ მეფის დროს, რადგან ის ებრძოდა მჩაგვრელებს.

ლენინს ბევრი რამ ახსოვს მეფის მთავრობისაგან: ციხე, ციმბირი, გადასახლება და იატაკვეშ მუშაობა.

— საძაგლები! — წამოვიძახეთ ჩვენ.

— მაგრამ ლენინი, ეს უდიდესი ადამიანი, უღრეკი და მტკიცე ნებისყოფის აღმოჩნდა. ბოლოს მან გაიმარჯვა. დღეს კი, 22 იანვარს, საბჭოთა კავშირს და მთელს მსოფლიოს მოედვა ცნობა, რომ ლენინი აღარ გვყავს! ხელიდან გამოგვეცალა ძვირფასი ბელადი. ბავშვებო! ლენინი იყო იშვიათი ადამიანი, მას უყვარდა ბავშვები და სწავლისაკენ მოუწოდებდა. ამიტომ თქვენ გმართებსთ ისწავლოთ ბეჯითად და გახდეთ ლენინის საქმის გამგრძელებელი.

ლენინის თაობა იმდენად მგრძობიარედ შევხვდით ლენინის გარდაცვალებას, რომ ეს მომენტი არ შემოიძლია ოდესმე დავივიწყო.

ლენინის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით ჩვენს სკოლასთან ჩამოყალიბდა ლენინის მესამე გვარდია, — პიონერორგანიზაცია.

— ვის სურს ჩაწეროს ლენინის სახელობის ორგანიზაციაში? — დაიძახა გრიშამ.

ამ დაძახებაზე გადაიდგა ორმოცამდის ბავშვური, მაგრამ მტკიცე ნაბიჯი, სიაში ჩასაწერად.

მათ შორის მეც ვერიე.

ჩვენ, პატარა ამხანაგებმა, ლენინს ფიცი მივეცი, რომ მტკიცე ლენინელები გავიზრდებოდით.

წამოვიზარდეთ და კომკავშირში დავირაზმეთ.

წინათ თუ მისი გვარდია, კომკავშირი, რამდენიმე ას ახალგაზრდას აერთიანებდა, დღეს მილიონებია მის რიგებში.

ავთანდილ კაზმაძე

წითელი ზოლები

გარეთ თოვდა. თოვლის ფიფქები პეპლებით ეფინებოდა დედამიწას.

— მამა, პური მომიტანე! — შესტიტინა ახალმოსულ პეტის უმცროსმა ვაჟმა ვალოდიამ და კალთაში ჩაუგორდა.

— ჰა, — თქვა პეტამ და ბავშვს პურის ნაჭერი მიაწოდა.

— ახლა უკვე გვიანაც არის, ხვალ დილა აღრიან უნდა ავდგე, ლოგინი გამიშაღე.

— სადაც უნ მიღიხარ, მეც წამიყვანე. განა ხელს შევიშლი? — ტიტინებდა ვალოდია და მამის გაბურძენულ უღვაშებს ეთამაშებოდა.

— მეშინია, ნუ წახვალ! — ვედრებით უთხრა ცოლმა.

— ნუ გეშინია, დედაკაცო... ჩვენ ისეთი მხსნელი გამოგვიჩნდა, რომ იგი არ გავგწირავს. მას ჩვენ ვეცოდებით, მან იცის ჩვენი გაჭირვება, იგი ისეთი ღმობიერი კაცია, რომ მშრომელთა თხოვნას წინ არ აღუდგება, და ჩვენ გადავწყვიტეთ აქედან გავსწიოთ ზამთრის სასახლისაკენ საეკლესიო გალობით, მეფის სურათებით და საეკლესიო დროშებით. მე ხომ ფიტული არა ვარ, მეც მინდა გაბრწყინებული თვალებით ვუამბო მეფეს ჩვენი საშინელი ცხოვრების სურათები, გავაგებინო სხვა მუშებთან ერთად, მეფის პოლიცია და ჟანდარმერია რა დღეს გვაყენებს ჩვენ, დამონავებულ მასებს. გესმის, დედაკაცო, რას მოიბოძოს ჩვენი პეტია?

— სადაც შენ მიდიხარ, მეც წამიყვანე, განა ხელს შევიშლი?

— როგორ არა, შეილო, ყველანი უნდა წარვდგეთ მეფის წინაშე. შენც, ჩემო პატარა ბიჭუკელა, ტიტინით უამბე ჩვენ საყვარელ მამას იმ საშინელი შიმშილობის შესახებ, რომელსაც შენც განიცდი ჩვენთან ერთად.

— მამიკო, მე ხის კენწეროზე შევსკუბდები და ისე ვუყურებ თქვენს დემონსტრაციას. ჩვენ მეზობელ ბიჭებთან ერთად გადავწყვიტეთ, მუშებზე ადრე მივიდეთ ზამთრის სასახლესთან. როდესაც, მამიკო, თქვენი დემონსტრაცია მიუახლოვდება სასახლის მოედანს, ჩვენ ამ საზეიმო დემონსტრაციის საყურებლად ხეებზე ჩამოვსკუბდებით და ისე შევხედავთ ხალხს. რა კარგი იქნება!

ქარი გრილით აწყდებოდა სახლებს და მუშათა უბნებს. პეტია მახარაში გახვეული იჯდა ტახტზე და ფიქრებში იყო გახვეული, რომ კარებზე კაკუნი გაისმა. პეტია სული განაბა, შემდეგ ინსტინქტურად მოტრიალდა და კარებთან მიიჭრა. განმეორდა კაკუნი და ბოხი ხმა მოისმა:

— კარი გააღეთ!

— მობრძანდით, — შეიპატიჟა პეტია დაუბატოებელი სტრუმრები. პეტია დაინახა დივნო მიკიტანის და პოლიციელის სილუეტები. ისინი ირონიულად იღიმებოდნენ და თავს უშნოდ აკანტურებდნენ.

— თქვენა ხართ პეტია ჟუკოვი!

— დიალ! — წამოიძახა ფერმკრთალმა პეტია.

— და. ა. ა... — გააგრძელა პოლიციელმა. თქვენ გბრალდებთ მიკიტან კოსტია პროკოპივის ფიზიკურად შეურაცხყოფა და ამავე დროს 400 მანეთი ფულად წაგილიათ, რომელიც არ გადაგიხდიათ.

— როგორ? რას ამბობთ, ბატონო პოლიციელო, განა ასეთი სიცრუე გაგონილა!

— ხმა! კრინტი! წინააღმდეგობას გაგვიწვევ, და ჩვენ ვიცით, როგორ მოვიქცევით! — წამოიძახა პოლიციის მოხელემ, და დივნო მიკიტანი სიხარულით აცმუკდა.

— მაშ გვეწინააღმდეგები, არა?

— ბატ...

— ხმა არ დაძრა! ოქმი შეუყენეთ! — ხითხითებდა ბოროტი ღიმილით დივნო მიკიტანი და კედელზე მიკრულ ლამაზ ხალიჩას თვალს არ აშორებდა.

— ნუ მღუპავთ, თქვე უღმერთოებო! ოხ! ღრიალებდა პეტია და ოთახში გიჟივით დაბორიალობდა.

— ვანკა, შეკარით ეს გაიძვერა! — წამოიძახა პოლიციელმა და ოქმის შედგენას შეუდგა. პეტია კანკალობდა, სიბრაზისაგან ტუჩებს იკნეტდა, მერე თვალები ერთ წერტილს მიაპყრო და შურისძიების გესლით გაიმსქვალა.

— მე არა ვარ დამნაშავე. ამას რას მიშვრებით, თქვე უღმერთოებო!

— გაჩუმდი! — დაეძგერა პოლიციელი პეტიას და თავში თოფის კონდახი დაუშინა. პეტია იქვე ჩაიკეცა. ტანია და ვალოდია ფერწასულნი კანკალებდნენ.

— ეს რა ამბავია, პეტია, შენ თავზე?

— უიმე, ამას რას ვხედავ! რას მიშვებით, ჯალათებო, რა გინდათ ამ უბედური კაცისაგან! — მიუბრუნდა აღელვებული ტანია დაუბატოებელ სტუმრებს.

— შენი საქმე არ არის, დედაკაცო, შენს კანში დაეტეე, თორემ... — ღრიალებდა არხიზო და ნელნელა უახლოვდებოდა კარებს. ტანია მოწყდა ადგილიდან და პეტიასაკენ გაიქცა. პე-

ტია უძრავად მიჰყრდნობოდა კედელს და რაღაც საშინელ ფიქრებში დაცურავდა. მან ვერც კი შეამჩნია, როგორ დატოვეს ჯალათებმა ოთახი... მაშინ გამოერკვენ, როდესაც ოთახში პატარა ვალოდია კარებთან გახევებული უცქერდა ამ მოულოდნელ სურათს.

— ჩემო ბიჭიკო... წავიდენ საძაგელი პოლიციის მოხელეები, მამიკოს შველა უნდა... მე, ახლავე აფთიაქში გავიქცევი, იოდსა და ბამბას მოვიტან. შენ უთვალყურე. გესმის! არ მოშორდე! — თქვა ტანია და თვალეები ვალოდიას მიანათა.

ოთახში ტანია შემოვიდა თვალეზგაწითლებული. მან აჩქარებით მიიღბინა ქმართან და საწოლთან ჩამოჯდა.

— ჩემო პეტო, თავი ძლიერ გტკივა? შეეკითხა ტანია პეტას.

პეტას ეძინა, და ტანია ფეხაკრფებით მოშორდა საწოლს. პატარა ვალოდია კვიცივით დასდევდა დედას და არ შორდებოდა. არც ერთის თვალს დიდხანს ძილი არ მიჰკარებია, მაგრამ ბოლოს ძილმა თავისი ქნა, და გათენებისას პატარა ვალოდიამ ხვრინვა ამოუშვა. ტანია გაყვიტლებული იდგა კედელთან და ელოდა რიჟრაჟს. რიჟრაჟმა მოაღწია... სასახლის მოედანი ხალხითაა გაჭედილი.

ხიდან ყაზახთა ლეგიონი დგას, და რუხ ფარაჯაში გამოწყობილი ჯარისკაცები სიცივისაგან ხელებს იორთქლავენ.

— გავიყინეთ, ხელები სულ დამიბუჟდა.

— ჩორტ ეგო ზნაეტ! — იგინებოდა ერთი მაღალი ჯარისკაცი, ნაცრისფერ ფარაჯაში გამოწყობილი, და ქვაფენილზე ფეხებს აბაკუნებდა.

ჩუმი სტვენა გაისმა. ეს რაღაც საშინელი ნიშანი იყო, ყველა დაფაცურდა, თოფები ზურგზე მოიგდეს და ყაზახები ცხენებზე გამოიჭიმნენ.

ხიდის მახლობლად გამოჩნდა საეკლესიო დროშების ტყე. თვალდაკაწრულმა ყაზახებმა თოფები მოიმარჯვეს. ნაცრისფერი ლანდები ამოძრავდნენ. დემონსტრაცია ნელა მოიხლანხნებოდა. ოჰ, რა კარგად გალობდნენ! თითქოს ეს არის სადღესასწაულოდ მიიჩქარიანო. გაუსწორდნენ ხიდის ყურეს, და ოფიცერმა, რომე-

ლიც ჯარის წინ იდგა, თვალეები შეატრიადა ხმალი ჩაიქნია. ეს იყო ნიშანი, და ნაცრისფერი ტალღა შეტორტმანდა, არაყისაგან გაწითლებული თვალეები ალაჟლაჟდა, და მოედანი მოულოდნელმა გუგუნმა შეაზანზარა. ტყვიამფრქვევები აკაკანდნენ, უიარაღო მშრომელი მასები ჩალის ღერებივით დაეცენ ძირს.

— ოხ... მომკლ... — ვერც კი დაათავა ქალარა მუშამ.

ნაცრისფერი ჯარისკაცები მხეცურად ღრიალებდნენ. მათ ახლა სიცივეც დაავიწყდათ. გამხეცებული ლოთი ყაზახები ხმლებით კეპავდნენ უიარაღო მასებს.

— ძირს სისხლისმსმელი მეფე!

— ძირს გაიძვერა მღვდელი გაპონი!

— ეს რა მოხდა! როგორ მოგვატყუეს! ბრძოლა, ამხანაგებო, ბრძოლა! — ყვიროდა დამარცხებული მასა და შურისძიებით ღელავდა.

მშემ ღრუბლებიდან გამოიჭყიტა და მისალმა უდანაშაულო მსხვერპლთ. მერე, თითქოს ვერ გაუძლო მათი გვამების ყურებას, კვლავ ღრუბლების ზეწარში გაეხვია. ხეებზე შესკუპებული პატარა ბავშვები უცქეროდნენ ამ სურათს და კანკალებდნენ. ბელურებსავეთ შეეფარებიათ საცოდავ ბავშვებს თავი ხეებისათვის, მაგრამ ნაცრისფერი მასა ისევ შეტორტმანდა, ტყვია ახლა ხეებისკენ ისროლეს. შემამრწუნებელი სურათია; პატარა ბავშვები პანტასავით ჩამოკვივდნენ თოვლში.

— ოჰ... შეიღო! — დასტირის ვილაც თმა გაწეწილი ქალი ხეებთან მიყრილ პაწიებს და სახეს იხოკავს.

— ბიჭიკო, ვინ გაგიმეტა ასეთი ანგელოზი! ვაი შენ დედას! პეტას რა პასუხი მივსცე... ოჰ... რა ვქნა... — ქვითინებდა უმწეო ქალი. ეს იყო ტანია, პეტია ჟუკოვის მეუღლე.

— ახლა... და ყველაფერი გათავდა. როგორ! ვალოდია მოკლეს...

— პეტია, პეტია! — მოისმა ხმა.

გამხეცებული ყაზახები მივარდნენ პეტას, გაიგდეს წინ და ხელებგაკრულს ზამთრის მოედანზე ტვინი ბოძზე მიახმევენს.

მიყრუვდა ყველაფერი.

შიო მღვიმელის უკანასკნელი სურათი.

გარდაიცვალა ცნობილი საბავშვო მწერალი შიო მღვიმელი. იგი ავად გახდა 24 დეკემბრის საღამოს. 4 დღის განმავლობაში მწერალი ნახევრად გრძობადაკარგული იყო.

შიო ილარიონის ძე მღვიმელი (ნამდვილი გვარია ქუჩუკაშვილი) დაიბადა 1866 წელს სოფ. ბრეთში (გორის რაიონში). ბავშვობის საუკეთესო წლები სოფ. ვარიანში გაატარა,

სადაც იმ ხანებში გადავიდენ საცხოვრებლად მისი მშობლები. მწერლის მამა გარდაიცვალა, და პატარა შიო სკოლის გარეთ დარჩა. 1881 წელს, მაშინდელი საზოგადო მოღვაწის შიო დავითაშვილის რჩევითა და დახმარებით, მომავალი პოეტი შიო მღვიმელი ძმებმა გორის საოსტატო სემინარიაში შეიყვანეს. აქ იგი დაუახლოვდა ვაჟა ფშაველასა და მის ძმებს: ბაჩანასა და თედო რაზიკაშვილებს.

სალიტერატურო მოღვაწეობა შიო მღვიმელმა სწორედ ამ სასწავლებელში დაიწყო. მისმა პირველმა ლექსმა „ნატვრამ“ დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია საზოგადოებაში, განსაკუთრებით მოსწავლე თაობაში. ამ ლექსისათვის სემინარიის ადმინისტრაციამ გადაწყვიტა შიოს დათხოვნა სასწავლებლიდან, მაგრამ იგი ბოლოს იხსნეს სემინარიაში მყოფმა ლიბერალმა მასწავლებლებმა. 1887 წელს შიო მღვიმელი ტფილისში ჩამოვიდა. პირველ ხანებში იგი მუშაობდა ერთ-ერთ წიგნის მაღაზიაში გამყიდველად. ამ წლიდან მოყოლებული, შიოს კალამი არ გაუგდია სიცოცხლის უკანასკნელ დღეებამდის. შიო მღვიმელის

კალამს ეკუთვნის მრავალი შესანიშნავი საბავშვო ლექსი, პოემა და მოთხრობა.

მეტად ნაყოფიერი და სასარგებლო მოღვაწეობისათვის, ამ რამდენიმე წლის წინათ საქართველოს მშრომელებმა განსვენებულის სამწერლო მოღვაწეობის 40 წლისთავი იზეიმეს, ხოლო საბჭოთა მთავრობამ იგი დააჯილდოვა დამსახურებული მწერლის სახელწოდებით და ნივთიერად უზრუნველყო.

პატარა ინეერები

თანდათან და ნელა-ნელა
უნდა გაეხდეთ ინეენერი,
ღრო და ჟამი ითხოვს ამას
და ჩენია მართლაც ჯერი.

მასალა სულ თვალწინა გვაქვს,
თუ დაგვაკლდა—კიდევ მოვა,
ნახე, წუხელ გარეშემო
რა მშვენვირად შემოთოვა!

აბა ერთი ჩაუყაროთ
აქ სახლს ფუძე-საძირკველი,
და კედლების ამოყვანას
მერე მივყოთ მარჯვედ ხელი.

აქ კარები დავატანოთ,
აქ სარკმელი ან ფანჯარა,
ზემოდან რომ გადავხურავთ,—
მორჩა კიდევ, დადგა ჯარა!

კედლები მთლად თეთრი არის,
მაშ რაღა გვაქვს გასალესი?
შუქსაც მალე შემოვიყვანთ,—
აქვე არ გვაქვს ჩვენ ზაჰესი!

სანათურებს ჩაუყენებთ—
ხარჩობებით ყინვის მინებს,

რაკი ასე მოვეწყობით,
ზამთარი ვერ შეგვაშინებს!

მეზოვეც უნდა ამ სახლს
უყოყმანოდ და უდაოდ;
ერთი ესეც გავაკეთოთ
და მერე კი ვიგუნდაოთ.

აჰა, მორჩა, გავათავეოთ,
დავასრულეთ ჩენი საქმე;
ამ რათახში შენ დადექი,
მოვთავსდები აი აქ მე.

და იცი რა გითხრა, ბიჭო?
როცა ცოტა დავისვენოთ,
ამხანაგებს დაფუძახოთ,
დავატაროთ და ვაჩვენოთ.

და თუ რამე შეგეცდა მართლა,—
დაგვარიგონ, გაგვისწორონ,
ერთმანეთში გადახედვით
არც დაგვცინონ, არც გაგვქორონ.

როცა სწავლას დავასრულებთ
და გავხდებით ინეერები,
მაშინ ვერას დაგვაკლებენ
კარგ საქმესთან ცუდი ხმები!

ბ. კაჭახიძე

შიოს ხსოვნას

მეც მიშენებს, ყმაწვილებო,
დანაკლისი სევდის კარავს.
მოკვდა შიო... აწი თქვენთვის
ვერ დაარხევს იგი კალამს.
გრძნობით გამთბარ ლამაზ ლექსებს
ველარ იტყვის მისი ბაგე,
ვერ დახატავს მისი ხელი
თქვენს საქმეს და სიაგვარგეს.
და ვერ ენახავთ ჩვენს ქუჩებში
წყნარად მავალ შიო მღვიმელს.

მოკვდა ძია,—მისი თვალი
აწი ველარ გაგვიღიმებს!
მან იცოდა თქვენი გულის
ყველა კუთხე, ყველა ძარღვი,
მან იცოდა თქვენი ღებენა,
მან იცოდა ენა ბაღლის,
და შეეძლო ეს ქვეყანა
დაეხატა ისე კარგად,
რომ მის გულში ჩახედულებს
უქმად ღრო არ დაგეკარგათ.

წინათ წერდა, ტყის ფოთლებით
მზე თუ როგორ დაიფარა,
ან ვის ჰყავდა გოგონებში
უფრო ნაზი დედოფალა,
შეჰხაროდა ფისოს კნუტებს,
ყვავილებში ბავშვებს ხვევდა...
მაგრამ შრომის მზის სხივებმა
შიოს გულშიც ჩაიხედა,
და შეცვალა ლექსის აზრი,
შეუცვალა სტრიქონს სახე,
სიყვარულით უთხრა სიტყვა
ბავშვთა კერას, ბავშვთა სხელებს.

გახარა საბჭოების
ფოლადის ხმამ, ვრცელმა ყანამ,
და შეიძლოა თქვენი აზრიც
შრომის გზებით წაეყვანა.
და ცდილობდა სიკვდილისთვის
მოხუცს თავი დაედწია,
ყოფილიყო კიდევ დიდხანს
ჩვენი კაცი, თქვენი ძია,
მაგრამ აი... დანაკლისი
მეც მიშენებს სევდის კარავს.
მოკვდა შიო... აწი თქვენთვის
ვერ დაარხევს იგი კალამს!

დამსწრე

განდაიცვალა ძია შიო

1933 წლის 28 დეკემბერს, ნაშუადღევს
2 საათზე, ტფილისში სამუდამოდ დახუჭა თვა-
ლები 67 წლის მცხოვანმა მწერალმა, ბავშვების
მოსიყვარულე და მესაიდუმლე ძია შიო მღვი-
მელიძე.

ნახევარი საუკუნის მანძილზე ძია შიომ ერთ
წუთითაც არ უღალატა ახალთაობის მხატვრული
აღზრდის უდიდესად საპასუხისმგებლო საქმეს
და სიკვდილის უკანასკნელ საათამდის მისი მად-
ლიანი ხელით დაწერილი ლექსები ელვისებრი
სისწრაფით ვრცელდებოდა საქართველოს ბავ-
შვებში. მას მხიარულად ხედებოდნენ მომავლის
ყვავილები, სწავლობდნენ, გულში იკრავდნენ და
ლექსებთან ერთად თვით ძია შიოს სახელს სხივ-
მოსილი გრძნობებით ატარებდნენ. უკანასკნელი
ნახევარი საუკუნის მანძილზე, ბავშვებიდან დაწყე-
ბული მოხუცებამდის, ყველამ იცის, ვინ არის შიო
მღვიმელი.

შიო არაგვისპირელი (ზის) და შიო მღვიმელი (დგას).

მეფის რუსეთის შავნელ ეპოქაში შიო და-
სტიროდა დაჩაგრულ მშრომელთა ბედს, წყევ-
ლა-კრულვით გამობდა უსამართლო ძალაუფლე-
ბას და მისი თითოეული სიტყვა მარგალიტად
იბმებოდა მშრომელთა გულში; მენშევიკურ, გა-
ძვალტყავებულ და ეროვნული შუღლის სისხლში
ამოსვრილ ამ/კ. ერებს შიო მოთქმა-გოდებით და
ზოგჯერ მოწოდებით თავს დასტრიალებდა, ხო-
ლო საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, როცა
ბოლო მოეღო ეროვნულ სიძულვილზე და-
ყრდნობილ ამ/კავკასიის ერების სისხლის ღვრას,
როცა განადგურებული და გავერანებული მშრო-
მელი მოსახლეობა ჩქარი ნაბიჯით დაადგა სამე-

ურნეო ცხოვრების აყვავებას, როცა სიბნელით მოცული მოსახლეობა დაეუფლა სწავლა-განათლებას, როცა მეფის რუსეთის და მენშევიკური საქართველოს სისხლისმსმელი და მოსახლეობის დამჩაგვრელი მთავრობები შეცვალა მუშურ-გლეხურმა ხელისუფლებამ, გმირულმა წითელმა არმიამ კი შინაური და გარეშე მტრების განადგურებით უზრუნველყო მშრომელთა მშკადობიანი განვითარება, მაშინ შიო მღვიმელის კალამი სულ სხვა ყაიდაზე მოიმართა.

ახლა მისი ბავშვები შამშილისაგან არ იხილებიან, არც სიცივე აკანკალებსთ, არც სიძნელე უხშობთ მომავლის იმედს; ახლა შიოს შემოქმედებაში მოცემული მილიონი ბავშვები ჯანლონით სავსენი არიან და რაც მთავარია, ახალი ცხოვრების, სოციალისტური ცხოვრების ახალგაზრდმშენებელი ენთუზიასტები ოქტომბრელებია მხიარული ყვირლ-ხივილი, ფერხული; სიმღერას ახალი სოციალისტური სულით ზღრზდა, საბჭო, თა სკოლა, პიონერების ბრძოლა სწავლის მაღალი თვისებისათვის, დანაკარგებთან ბრძოლისათვის, მოსაკლის აღებისა და დაცვისათვის, სკოლაში შეგნებული დისციპლინის განმტკიცებისათვის, მოძქე ერების ბავშვთა შორის სიყვარულის გაღვივება, შემდეგ კი შემოდგომა, ზამთარი, გაზაფხული, ზაფხული და ამ წელიწადის დროებში ბუნების ცვლადობის საინტერესო სახეები, — აითემები, რომელსაც ემსახურებოდა მცხოვანი მწერალი. ჟურნალებს „ჯეჯილი“, „ნაკადული“, შემდეგ „პიონერი“, „ოქტომბრელი“ ხომ ყველთვის თავს დასტრიალებდა ძია შიო. იშვიათად ნახავთ ამ ჟურნალების ნომერს, რომ შიოს ლექსები არ ამშვენებდეს. ჟურნალების გარდა ხომ, გასაბჭოებიდან დღემდის, შიოს ლექსების 5 — 6 წიგნი გამოვიდა, რომელნიც გამოსვლისთანავე დაიტაცა საქართველოს ბავშვთა მოსახლეობამ. ახლა ბაზარზე შიოს წიგნს ვერ შეხვდებით.

ბავშვები იყენენ შიოს სული და გული, და ბავშვებმაც შიოს ძვირფასი ლექსები სულსა და გულში ჩაიკრეს. შიოს სიკვდილით დამგლოვიარებულია ყველა: დიდი და პატარა. ახლა ძია შიო ახალს ველარაფერს დგვიწერს. სიკვდილმა მო-

ულოდნელად გაოგვტაცა დაუღალავი ენერჯის და დაუშრეტელ ენთუზიასმის მქონე მწერლების მესაიღუმლე მსცოვანი პოეტი. საქართველოს მშრომელები აფასებენ შიო მღვიმელს და უდიდესი სიყვარულის ნიშნად საქართველოს მუშურ-გლეხურმა ხელისუფლებამ პატივისცემით აღნიშნა მისი, როგორც ცხოვრებისე გარდაცვალება.

მსცოვანი მწერლის, ძია შიოს ოჯახობას დაენიშნა პერსონალური პენსია, დადგმულ იქნება მისი ძეგლი თვალსაჩინო ადგილას, გამოიცემა აკადემიურად მისი ნაწერების მთლიანი კრებული 2 — 3 ტომად, დაარსდება შიო მღვიმელის სახელობის სტიპენდია დაწყებით სკოლაში, გამოცხადებულ იქნება საუკეთესო საბავშვო ნაწარმოებზე შიოს სახელობის ლიტერატურული პრემია, ჩამოყალიბდება შიოს სახელობის ბავშვთა სალიტერატურო წრეები და სხვ.

განსაკუთრებული პატივისცემით აღნიშნეს საქართველოს მშრომელებმა ძია შიოს დასაფლავება ა/წ. 1 იანვ. ნაშუადღევს 4 საათზე; ზღვა ხალხმა, რომელშიაც მონაწილეობდნენ პარტიის, მთავრობის, კომკავშირის, პიონერთა, ოქტომბრელთა, განათლების და მწერალთა სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლები, დიდი მოწიწებით გადმოასვენა შიოს ცხედარი. საკუთარი ზინიდან (შ. მღვიმელის ქ., № 7) ხელოვანთა სასახლეში, სადაც მუსიკის სამგლოვიარო ჰიმნში შიოს ცხედარს, მორთულს ათასფერი ყვავილებით, ცვლიდნენ საპატიო ყარაულები — მწერალთაგან, მასწავლებელთაგან, პიონერთაგან და სახელმწიფო ორგანიზაციების წარმომადგენელთაგან.

გახეუები აივსო ძია შიოს გარდაცვალების სამგლოვიარო განცხადებებით და სამგლოვიარო ღებუებით საქართველოს ყველა რაიონების ორგანიზაციებისა და ცალკე პირებისაგან. 2 იანვრის ნაშუადღევს 4 საათზე ხელოვანთა სასახლე და მაჩაბლის ქუჩა სავსეა მოზევებული ხალხით, მუსიკა უკრავს, მწუხრდება ასეულობით ადამიანების სახეები.

ცხედართან მოწყობილ კვარცხლბეკზე აღის განსახკომის წარმოადგენელი, ამხ. გ. გოგუაძე, და ვრცელი სიტყვით ახსიათებს საყვარელი მწერ-

ლის შემოქმედებას და მის უდიდეს დამსახურებას; შემდეგ სამგლოვიარო სიტყვებით ერთმანეთს ეცვლებიან პიონერორგანიზაციების და სკოლების წარმომადგენლები, ხოლო ცხედრის მარჯვენა და მარცხენა მხარეს საპატიო ყარაულებად დგებიან და ერთმანეთს ცვლიან საბჭოთა მწერლები, მხატვრები და სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

4 საათსა და 20 წუთზე, როცა შიოს კუბოს ასაწევად ხელი შეახეს მწერლებმა დარბაზში გაისმა მოთქმა-გოდება, ხოლო ამ ზრიალისა და მუსიკის ხმაურში ტირილი მორთო ერთერთმა ბავშვმა; შემდეგ გამოირკვა, რომ ეს ბავშვი გიორგი ლეონიძის შვილი თინა იყო, რომელზეც შიოს დაწერილი აქვს ლექსი: „თინა“ „ოქტომბრელის“ № 819-ში, 1933 წ.

შიოს ცხედრის გამოსვენებას ხელოვანთა სასახლიდან ქუჩაში სასულე ორკესტრი ხვდებოდა სამგლოვიარო პიშნის გრიალით, მოზღვავებული ხალხი მრავალ გვირგვინით და დროშებით იყო წინ გაძლირილი. აღმასკომის და კომინტერნის ქუჩით გაემართა სამგლოვიარო პროცესია რუსთაველის პროსპექტზე. პროცესიის მოპირდაპირედ ტროტუარებზე მომავალი ხალხი მწუხარებით უცქერდა პროცესიის წინ ყვავილებით მორთულ ძია შიოს სურათს. ისინი ჩერდებოდნენ, შემდეგ გადმოდიოდნენ ქუჩაში, და ასე თანდათან იზრდებოდა სამგლოვიარო პროცესია ზღვა ხალხით.

ყველა ტიროდა შიოს განშორების დღეს, ყველა იცნობდა შიოს მადლიან კალმის სიძლიერეს და თვით შიოს ქალარა სახეს, ყველა, დაწყებული პარტიის და ხელისუფლების თანამდებობის პირებით და დამთავრებული განაპირა რაიონის მოსახლეობის ახალგაზრდებით და მოხუცებით.

აი, მაგალითად: სასტუმრო „ინტურისტი“-ს წინ მღესავი სასადილოს დანებს ლესავდა. თავი

მალლა რომ აიღო და შიოს სურათის დანახვასთან ერთად კუბოსა და სამგლოვიარო პროცესიას შეხედა, შეკრთა, სახეზე მწუხარება გაეკრა, ქუდი გადაიძრო, მოკრძალებით გადმოხტა გაზონზე და ძია შიოს კუბოს ძარღვიანი მკლავები შეაშველა.

მოზარდ მაყურებელთა თვატრს, ლენინის ქუჩაზე, შავი არშიებით მორთული და დროშებით დათალხული მაღალი ტრიბუნა მოეწყო. კუბო შეაჩერეს, ხალხი შეტოკდა, და ერთ წუთს ჩამოვარდნილ სიჩუმეში გაისმა თვატრის მსახიობი ქალის გ. კუპრაშვილის მკექარე, სამგლოვიარო სიტყვა. მ წუთის შემდეგ პროცესია კვლავ დაიძრა წინ, და საღამოს 6 საათსა და 10 წუთზე შიოს ცხედარი მისვენებულ იქნა დიდუბის პანთეონში.

მუსიკა გრგვინავდა, ხალხი ტიროდა, წითელი დროშები იხრებოდნენ. უკანასკნელ სიტყვებით და ხელის შეხებით ეთხოვებოდა მადლიერი ხალხი ძია შიოს; საფლავთან სამგლოვიარო სიტყვებით გამოვიდა ამხ. ამხ. მწერალი გ. ქუჩიშვილი, სახელგამის ახალგაზრდობის და საბავშვო ლიტერატურის სექტორის გაუგე აკ. რეხვიაშვილი, მხატვარი მოსე თოიძე, ი. იმედაშვილი. ს. აბულაძე და სხვ. 6 საათსა და 5 წუთზე უკანასკნელად შეირხა გაციებული შიოს სხეული საფლავში ჩასადებად აწეულ კუბოში. ჩაასვენეს ძია შიო მიწაში. მან თან საშუდამოდ ჩაიტანა უსაზღვრო სიყვარული ჩვენი ახალი თაობისა.

უსაზღვროა შიოს ღვაწლი, და ეს დიდი დამსახურება საბავშვო ლიტერატურისადმი, რომელიც ძვირფას ძია შიოს მიუძღვის, ღირსეულად იქნება დაფასებული საბჭოთა საქართველოს კულტურული მშრომელი მოსახლეობის მიერ, ბავშვები კი უფრო მეტი სიყვარულით დაეწაფებიან შიოს ლექსებით მხატვრულ აღზრდას.

შიოს გარდაცვალებაზე

ცა მოიღუშა და აცრემლდა. ბუნებამ მოიწყინა, მოძრაობა მინელდა. მხოლოდ ნიავე ქრის ფრთხილად და ჩურჩულით ავრცელებს სამწუხარო ამბავს:— შუშო მოკვდა.

ტყე შეირხა და მთებში თოვლის ზევი წამოვიდა. დედამიწამ დაიკვნესა:

— ვინღა შეხვდება გაზაფხულზე სიხარულით-ჩემ ნორჩ ყვავილებს, ვინ მიუღლერსებს ტკბილი ენით და ვინ გააფრთხილებს ბავშვებს!

„ყვავილების მშობელი

დედამიწის გულია;

მაშინ ხარობს მინდორი,

როცა მოქარგულია.

ვინც ყვავილებს წაატანს

ცულ-უბრალოდ ხელებსა,

საშინლად ეწყინებათ

მინდორსა და ველებსა“.

ცივ ზამთარში წაატანა ხელი სიკვდილმა და მოსტაცა ყვავილებს მოხუცი მებაღე,—ცივ ზამთარში, როცა არც ყვავილებია მინდვრად და არც მხიარული ჩიტები. სხვა დროს სიკვდილი შიოს ვერ შეჰხედავდა მათი შიშით. ვინ დაანებებდა! მხოლოდ ზამთარში უშოვა დრო სიკვდილმა და მოგვტაცა შიო.

მაგრამ:

ეს ზამთარი გაივლის,

მალე გაზაფხულდება,

სიცივით დაჩაგრული

გაიღვიძებს ბუნება;

ახლა რომ უფოთლოა

ტყე, ისევე ამწვანდება;

ქალა, მინდორ-ველები

ახლად აფერადდება;

მხიარული ჩიტები

ისევე დაგვიბრუნდება.

მაგრამ ერთი ამბავი

ყველას გაუკვირდება:

რომ ალერსით, სიმღერით

შიო აღარ შეხვდება...

ისევე გაზაფხულის ნიავე ფრთხალი ჩურჩულით მიმოფანტავს სამწუხარო ამბავს: შუშო აღარა გვეყავსო... მინდვრის ყვავილები თავებს დახრიან გლოვის ნიშნად; მთის ნაკადული ლიქლიქს უკლებს და მინელდება ფრინველთა გლოვა...

ყველას დაეუფლება

გლოვა და მწუხარება.

მაგრამ მოკლე ხნით, რადგან

ასე გამიგონია:

სიცოცხლე და სიკვდილი

ბუნების კანონია.

თქვენც ნუ მოიწყენთ, ბავშვებო, შიოს ცუგრუმელებო! ძია შიო თქვენი სიხარულით ცოცხლობდა და ახლა თქვენი დამწუხარება სამარეშიაღაც შეაწუხებდა მას. ოღონდ გახსოვდეთ თქვენი გულის მესაიდუმლე ენატკბილი მგოსანი ძია შიო; ნუ დაივიწყებთ, რომ ის თქვენ სიყვარულში დაიფერფლა და თქვენ ალერსში დადნა, როგორც სანთელი.

სამღე აბულაძე

შიო მღვიმელს

(გამოსათხოვარი)

გული გვიკვდება, მგოსანო,
როგორც მე, ისე ყველასა,
„ბუღბუღო ნაზო, ხმატკბილო“,
რომ ველარ დაძრავ ენასა!

შენ დაგრჩა ბევრი სათქმელი,
ვერ მოათავე ბეგარა...
და შენი შრომის ნაყოფით
ველარ დატკბები, ველარა!

ვერც გაიგონებ ბავშთა ხმას,
ახალ ცხოვრების ჟივილსა,
ვერც შენზე ჩვენსა მოთქმასა,
ჩვენს გლოვასა და ჩივილსა!
„საბრალო გახდი, პოეტო,
დღე დაგიღამდა მზიანი,
აღარ მოგალხენს ბულბული,
არც გაზაფხულის იანი!“
მაგრამ დღეს გემშვიდობებით
მანც ბევრ სხვაზე ბედნიერს:

სავანძურ რასმე გვიტოვებ,
ფასდაუღებელს, მშვენიერს...
იქნები მუდამ ცოცხალი
უმანკო ბავშთა გულეში,
ჩვენს მოლივლივე ჰაერში,
ჩვენს ბალთა თაიგულებში.
ბულბული კვალად გიმღერებს,
ნიავეც გეტყვის ნანასა...
„შო მღვიმელის სახელსა
კვლავ მოსდებს ველს და ყანასა!

ცამეტი

ქოხ შიონთან შეხვედრის რჩეული მომენტები

ბავშვი ვიყავ და ბინდ-ბუნდზე ჩამოხველებულ
ორღობებში ნაპერწკლებივით გაფანტულ ცი-
ცინათელგებს სიხარულით დავსაფედი. ცალ ხელში
პაწია ბოთლი მეჭირა, მეორეში—დედას თავშა-
ლი. თავშალს ჰაერში ვაფრიალებდი, ციციან-
თელგებს ვურტყამდი, ძირს დავარდნილ ლაპაზ

მწერს სიტუაციით ხელში ვიყვანდი და იმ
ცალიერ თეთრ ბოთლში ვაგროვებდი, მოვიღა-
ლე რბენით შემდეგ შინ გავიქეცი.

შინ გორიდან ამოსული პოეტი სტუმარი
მეგულეობდა. პირველად რომ შიოს ხელი მორ-
ცხვად გაფუწოდე დედამ, მითხრა:

— აი, შვილო, ეს პოეტია. შენისთანა
გიუ გოგონებზე ლექსებსა წერს და განვიზრახე
მოვწონებოდი, რომ ჩემზეც ლექსი დაეწერა. თა-
ნაც არ მჯეროდა მწერალი თუ იყო, რადგან
პატარაობისას უცნაური წარმოდგენა მქონდა:
ასე მეგონა, მწერლები ყველანი მკვდრები უნდა
ყოფილიყვნენ. ცოცხალი მწერლის არსებობა გა-
მიკვირდა და გაშტერებით დავუწყე, ცქერა. მალე
ამ ფიქრსაც შევეჩვიე, დავიჯერე, რომ ცოცხა-
ლი მწერლებიც არიან, და გარეთ გამოვევარდი.
ძლიერ მინდოდა შიოზე შთაბეჭდილება მომე-
ხდინა და ციციანთელგებით გაშუქებული სახლ-
ში რომ შევედი, შიოს პირდაპირ დავდექი.

— აბა შეხედე ამ შლევინას, რა ეშმაკია!
თავი ნაპერწკლებით აუესია, ლექსი უნდა და-
გტყუოს, შიო, ამ კუდიანმა, — მიმართა ჩემმა უფ-
როსმა ძმამ, და ყველამ სიცილით დამიწყეს ცქერა.

შიომაც შემოინხედა და, როგორც წყლის
ზედაპირზე ჩაგდებულ ქვისაგან, მის მრგვალ სახე-
ზე მრავალხრივ ტკბილმა ღიმილმა წვრილ ტალ-

მარცხნივ—შიო მღვიმელი, მარჯვნივ—გიორგი ქუჩიშვილი

ლებად იელვა. ის ღიმილი დაუსრულებელ სიამედ მომეჩვენა.

შიომ ხელი მკლავზე წამავლო და მიმიზიდა.

— არ გეცოდება, შე კუდრაქა, ეგ საწყალი ციციანათელები, შუშაში რომ მოგიმწყვდევია? მაგათ კი არ უნდათ შენსავით თავისუფლად ფრენა?!

სანამ შიო ამ კითხვას დაამთავრებდა, თმებიდან ორი ციციანათელა ამიფრინდა და ოთახის ბნელ კუთხეში დაიწყეს ნაგარდი. შევამჩნიე თუ არა, ციციანათელებიანი ბოთლი მაგიდაზე დავდგი და იმ ორ გაფრენილს ვეძგერე.

ყველამ უფრო ხმამაღალი სიცილი მორთო, უმცროსმა ძმამ კი გაჯავრებით შემომიბღვირა და დიდების ვასავონად ჩაიღულუნა:

— მგლის თავზე სახარებას კითხულობდენ, და ის კი ტყისაკენ იტყირებოდაო.

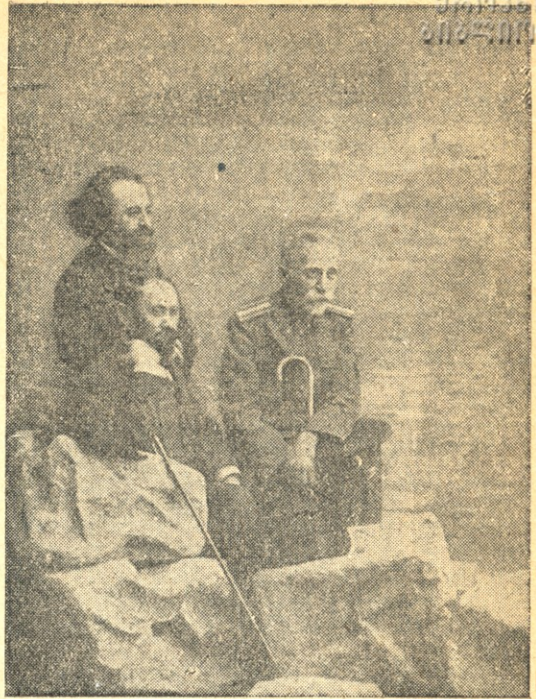
შემდეგ ბოთლს ხელი დაავლო და გარეთ გავარდა. ახლა იმას მოვკარი თვალი და მეხვიით უკან დავედევნე.

მოაჯირთან გადამდგარი ჩემი ძმა ბოთლიდან ციციანათელებს ძირსა ყრიდა, და ზოგი მათგანი ჰაერშივე ფრთებს ისწორებდა და ფრინდებოდა. გაჯავრებული ვეცი ქამარში და დავაჯავგურე. ხელში ხელი წავსტაცე, მაგრამ ბრვე ბიჭს რას მოვერეოდი! რაკი ვერაფერს გავხდი, ერთი კაი მუჯღუფუნე კისერში ვუთავაზე და, საშაგიეროსი რომ შემეშინდა, კიბისაკენ გავქანდი. დამედევნა და ის იყო წამომეწეოდა, რომ კიბესთან წავიბორძიკე და გამოკრულ ბოლჩასავით ძირს ყირა-ყირა წამოვედი. თავზე კოპი ამაჯდა, ცხვირში სისხლი წამსკდა, ფეხები გადამყვლეფოდა, და აღრიალეებულს ცივ ტილოებს რომ მადებდენ, შიოც ტკბილი ღიმილით თავზე ხელს მისვამდა და მამშვიდებდა:

— არა გიშავს რა, გაიზრდები და დავავიწყდება. სამაგიეროდ, ნახე, რა კარგი ლექსი დავიწერო.

ეს იყო ჩემი პირველი შეხვედრა.

შიოს ტფილისში შემდეგ ხშირად ვხვდავდი. გავიდა წლები. საშუალო სასწავლებელი დავამთავრე და რევოლუციური იდეებით გატაცებულს გული საშინლად მიღელავდა, ოცნება

მარცხნივ შიო მღვიმელი (ზის), მარჯვნივ დ. კლდიაშვილი (ზის) და ია ეკალაძე (დგას უკან).

საღდაც შორს მიტაცებდა, მოუსვენრობით ვიყავ აღსავსე და ჩემს კანში ველარ ვეტეოდი.

ერთ დღეს საბავშვო ჟურნალი „ნაკადული“ გადავშალე და ერთერთი მოთხრობა რომ წავიკითხე, უცებ ვიფიქრე: ამისთანა მოთხრობას განა მე ვერ დავწერ მეთქი, ხელათ კალამს ხელი წავავლე და გულის ფანტქალით წერას შევუდექი.

ბავშვობიდანვე სოფელს ვიყავი შეჩვეული. სოფელი ყველა თავისი ჰირვარამით ძლიერ მიყვარდა და უცებ ერთი სურათი მამასახლისის მიერ გლეხის ოჯახის დაწიოკებისა გამახსენდა და პირველ ჩემს მოთხრობას სათაურად წავაწერე „მიტროს გაბედულება“.

ეს იყო 1907 წელს. როდესაც იმავე ჟურნალის გარეკანზე რედაქციის მისამართი, რედაქტორის გვარი და სახელი ამოვიკითხე, უფრო ძლიერ აღფრთოვანდი. რედაქციის სათავეში ქალი იყო, და უფრო ძლიერ გავთამამდი.

გამახსენდა, რომ ეს ის მარიამ დემურია იყო, რომელიც საკვირაო სკოლებს ხელმძღვანელობდა, მუშებთან დიდ ღვაწლს ეწეოდა, სახალხო კით-

ხვასა და თეატრებს უმართავდა და იგივე ქალი რედაქტორიც იყო, მე კი არ ვიცოდი.

ძლიერ გამეხარდა. დაწერილი ფურცლები წამოვკრიფე და გოლოვინსკის (ახლა შოთა რუსთველის) პროსპექტით ალექსანდროვის ბაღის პირდაპირ ზუბალაშვილის სახლისაკენ გავემართე.

მიახლოვებისას ხელ-ფეხი მთლად გამიცვიდა, ყელში გაუღეჭავ ლუკმასავით რაღაც დამადგათითქოს გზაც გამიგრძელდა: მივდივარ და ვეღარ მივაწიე. თან მეშინია, ვინ იცის, რა სისულელე მოვჩამხე მეთქი, და ფეხები უკან მრჩება.

როგორც იყო, მივედი. ფართო ეზოში რომ შეველ, მარჯვნივ მაღალ კიბეს დავადექი. ზევი-თამდის აველ და შიშმა, რომ გულში მიჩხელიტა, ისევ უკან მოვტრიალდი. ქვევით ჩამოვცლ, მაგრამ ახლა რაღაც სიჯიუტე გადამეღობა და არ მიშვებდა.

გასწი, მიუტანე. თუ არ მოეწონებათ, თავს ხომ არ მოგკვეთენ, შენც ადექი და ქვა მიაგდე. ჩამოჩურჩულა რაღაც ხმამ და ისევ ზემოთკენ გავტრიალდი.

მერე, სირცხვილი? სისულელე რომ იყოს, რას იფიქრებენ?!

კიდევ წამომკრა სხვა ფიქრმა და ჩამოსასვლელად ხელმეორედ რომ მოვტრიალდი, ქვევიდან მომავალმა შიო მღვიმელმა ტბილი ღიმილით შენომანათა.

— რა ამბავია, ქალო! რედაქციის კარებს რომ მოსდგომიხარ, მწერლობა ხომ არ დაიწყე?!

შემრცხვა და სახეში სიცხე მომაწვა.

— რა ვიცი, რაღაც მოვბლაჯნე და უკანვე მიმაქვს, ვერ გავბედე მისვლა.

— რას ლაპარაკობ, როგორ თუ მიდიხარ. აქ წამო შენა! შენ ისეთი ცქვიტი ხარ, რომ უსათუოდ კარგ რამეს დაწერდიო, — მითხრა შიომ, მკლავზე ხელი წამავლო და წამიყვანა.

შიომ კარი შეაღო. მაგიდასთან ხანში შესული ლამაზი სახის ქალი იჯდა და ქალღმერთს ჩახერებოდა. ჩვენ შესვლაზე მან თავი მაღლა ასწია და სათვალეებიდან შიოს გაღიმებული თვალები მიაგება:

— აა, მობრძანდი, ჩემო შიო, ახლა სწორედ შენ საძებრად წერაკითხვის საზოგადოებაში მოვდიოდი.

— ჰო და მაშ დროზე მოვსულვარ. თანაც აი ეს ქალი მოგგვარეთ, ამას რაღაც მოთხრობა დაუწერია და მე რომ კიბეზე არ დამექირა, უკან გამოვიდა, მრცხვენიაო.

მარიამმა სათვალეები მოიხსნა, თავისებური გამამხნევებელი ალერსით მიმიპატიუა და გვერდით დამისვა.

— ძალიან სასიამოვნოა. მართლაც ისე ცქვიტად იცქირები, რომ, ალბათ, კარგ რამეს დაწერდიო.

ნაწერი ჩამომართვა და გამოკითხვა დამიწყო: სად ვსწავლობდი, რას ვაკეთებ, რომელი მწერალი უფრო მიყვარს. ხან რვეული გადაფურცლა და ბოლოში რომ ჩემი სახელი და გვარი ვერ ნახა, გაკვირვებით მკითხა: რატომ გვარი არ მოგიწერიაო?!

— რად უნდა გვარი, ოღონდ გამოდგეს და გვარის მოწერას რა მნიშვნელობა აქვს შეაქი?!

ორივეს გაეცინათ.

— იცი, რა გითხრა, თუ გვარის მოწერა არ გინდა, მოდი, მე მოგნათლავე. ამ მოთხრობას მარიამი წაიკითხავს და, თუ კარგი გამოდგა, ცქვიტი მოვაწეროთო.

— ჰო, ძალიან კარგი და შესაფერისი იქნებაო, — სიცილით დაუროთო მარიამმა და მას შემდეგ აქამდის ცქვიტს მეძახიან.

ჩენი საყვარელი და დაუვიწყარი შიო მუდამ თავის ნათლულს მიწოდებდა.

მეთაური

1

— ბიჭო, დღეს ხომ გამოსასვლელი დღეა?

— ჰო.

— მერე, სად მიდიხარ, ეგ წიგნები რომ ამოგიდევს ილღიაში?

სანდრო გაკვირვებული იდგა და თავის პატარა ძმას ცნობისმოყვარეობით ეკითხებოდა. გურამი კი სინარულით უცნაურად ცქმუტავდა, რა ახტუნებს ამ ბავშვს, რა ნახა გუშინდელს აქეთ? — ფიქრობდა გულში სანდრო და ვერ მიმხვდარიყო.

— დამკვრელი ვარ და...

სიცილით თქვა პატარა ბუთხუზა ბიჭმა.

უფროს ძმას კიდევ გაელიმა.

— მერე, შეე კაცო, რაღა დღეს გახდი დამკვრელი? რატომ დღევანდლამდის არ დადიოდი გამოსასვლელ დღეებში?!

— ასეთია ჩვენ სურვილი და რას იზამ.

— სურვილი კარგია, მაგრამ რამ შეუწყობელი ამ აზრის განხორციელებას? ვინ იყო ამის თაოსანი?! — ეკითხებოდა სანდრო კიდევ უფრო გაკვირვებით.

გურამს თავისი ფინია ძალიან უცნაურად ეაღერებოდა. იგი გურამის ფეხებთან მიცუნტულდა და წკმუტუნით ფეხქვეშ გაუგორდა. ფინია დიდი ხნის უნახავივით აღერსიანად ექვიცირობოდა. მისი თეთრი კბილები ხან ერთ მხარეს ჩაატანდა გურამის პალტოს პირს და ხან მეორე მხარეს. გურამი გაუგავრდა ფინიას და ძირს მაგრად დაკრა ფეხი. ფინია გვერდზე გადახტა და რაღაცნაირ დარცხვენით გაჩერდა, თითქოს მან იგრძნო გურამის შექმუხნილი სახე. მაგრამ გურამის სახეს გაეკრა თუ არა ისევ ღიმილი, მაშინ ფინიაც ხელმეორედ ჩაუგორდა ფეხქვეშ.

— კომკავშირელები და პიონერები განა ცუდი თაოსნები არიან? ჩვენ ვიცით, რა არის კარგი... ვიცით, როგორ უნდა მივალწიოთ ჩვენს დარგში გამარჯვებას. ახლა მაინც სხვანა-

ირი დროა. იანვარში შეჩვიდმეტე პარტყრილობას იწვევენ. ამ ყრილობას უდიდესი მნიშვნელობა ექნება...

— აჰა?! — გაკვირვებით წამოიძახა სანდრომ და სიტყვა გააწყვეტინა.

— ჰო და, ყოველ წარმოება-დაწესებულებაში და რა ვიცი კიდევ სად არ დამუშავდა ეს საკითხი. იმათ თავი დამკვრელად გამოაცხადეს და გამოსასვლელ დღეებს იყენებენ, ყრილობას დიდი წარმატებით უნდა შეეგებონ.

სანდრო ყურადღებით უსმენდა, რადგან მას ეს ამბავი პირველად გაეგონა. ან ამაზე აღრე სად გაიგონებდა, გლეხიკაცო, ყოველი ახალი ამბავი მათთან ცოტა დაგვიანებით მიდის.

— მერე, შენი სკოლა ხომ წარმოება არ არის?

— შენ, ჩემო ძმაო, რაც გინდა ის დაუძახე, მაგრამ ამ ახალ ადამიანებს კი ჭედავს... განვითარებულ ადამიანებს. ზოგი თუ კარგად ვეცადინობთ, ზოგიც სუსტია, ამიტომ ვიკრიბებით დასვენების დღით გავლილი მასალის გასამეორებლად. ამ საქმეში მასწავლებელნიც გვეხმარებიან.

თქვა უკანასკნელად გურამმა, ფეხქვეშ გაგორებულ მოაღერსე ფინიას გაუსხლტა და ჭიშკრისაკენ გაექანა. გურამი მირბოდა, და ფინიაც არ რჩებოდა უკან. თითქოს იმასაც სკოლაში მიეჩქარებოდა, მაგრამ ჭიშკართან მისვლისთანავე შეჩერდა. ის მიხვდა, რომ გურამი სადღაც შორს მიდიოდა.

2.

გურამი სოფლელი ბიჭია.

სკოლა, რომელშიაც გურამი დაიარება, იქვე მახლობელ ქალაქში იმყოფება. იმ სკოლაში მოწაფეთა უმრავლესობა სოფლებიდან დაიარება. ბავშვები დაახლოვებით სამი-ოთხი კილომეტრიდანაც კი მიდიან.

გურამის სახლი სამი კილომეტრით არის დაშორებული სკოლიდან, მაგრამ სასწავლო

წელი ისე ჩატარდება, რომ მას ერთი ან ორი დაგვიანება თუ აღმოაჩნდება.

გურამი დისციპლინის მოყვარული ბავშვია.

იგი მეცადინეობაშიც პირველია. მან გასულ წელს ორი ჯილდო მიიღო.

გურამის მოქმედებამ სხვებიც წახალისა, და დამკვრელთა რიცხვი ერთიორად გაიზარდა. გურამს უყვარს ამხანაგები, და სამაგიეროდ ამხანაგებსაც უყვართ იგი.

— აბა, ბიჭებო, დავტრიალდეთ...

— დავტრიალდეთ... დავტრიალდეთ...

— მეტი ნაყოფიერება უნდა შევქმნათ...

ისმოდა პიონერების ხმამაღალ ყიჟინაში ასეთი ხმები. მათმა ხმაურმა უტყბო შთაბეჭდილება მოახდინა სკოლის მახლობელ მცხოვრებლებზე, რადგან გამოსასვლელ დღეებში წინათ არ მეცადინობდნენ. ამიტომ დარჩენ ისინი განცვიფრებულინი.

— ალბათ, საექსკურსიოდ მიდიან.

— რა დროს ექსკურსიაა, კაცო, ამ თოვანში. ლაპარაკობდენ მოქალაქეები ერთმანეთს შორის, მაგრამ როცა შესვლის ზარი დაირეკა, მერე გამოსვლის და მერე კიდევ...

საბოლოოდ ყველანი დარწმუნდნენ, რომ დღესაც ჩვეულებრივი მეცადინეობა მიმდინარეობდა.

— ისწავლეთ, შვილებო, ისწავლეთ!

— სწავლას რა სჯობია, ჩემო ძმაო.

— ჩვენს დროს რომ ასე თავისუფალი ყოფილიყო სწავლის შეძენა, განა ახლა მეურომე ვიქნებოდით?! — თქვა ისევ პირველმა.

— ჰო, კარგი იქნებოდა, მაგრამ არაფის არ ვახსოვდით, — დაუდასტურა მეორემ, რომელიც მუზობლის აზრი ჭკუაში დაუჯდა.

პიონერების ყიჟინა შორს ისმოდა.

სკოლის ეზოში არაჩვეულებრივი სიხარული ტრიალებდა. მიწა ახალი დაფარული იყო თოვლით, და თოვა კიდევ გრძელდებოდა. პირველ თოვლს ყოველი სულდგმული სიხარულით ეგებება, ამიტომ გამოცვივდნენ პიონერები სკოლიდან და გუნდაობა გამართეს.

გურამს თამაშობაც უყვარს. სკოლის კარებში პირველად გურამი გამოხტა და ბამბასავით თეთრ თოვლში გაინავარდ-გამოინავარდა.

— აუუ, ბიჭებო, გავაჩაღოთ გუნდაობა! — გაისმა გურამის წკრიალა ხმა და მაგრად დაკუმშულ თოვლის გუნდებს აქეთ-იქით ისროდა.

რამდენიმე წუთს გაგრძელდა გუნდაობა, და უეცრად ვილაცას ხმამ სრული სიწყნარე ჩამოაგდო.

— ჰეი, ბიჭებო, გუნდაობა დავამთავროთ!

ამ სიტყვების გაგონებისთანავე ისევ სკოლისაკენ გაიქცნენ. დაწითლებული ხელები ჯიბეებში ჩაიწყვეს, და სიცივისაგან ატეხილი ჟრუანტელი დაცხრა.

დერეფანში უცბათ ზარი აწკრიალდა, და გაკვეთილი დაიწყო. ბავშვების ხმამაღალი ყიჟინა თითქოს სასწავლო ოთახებმა შთანთქა.

2

კედლებზე გაკრული ახალი პლაკატები და ლოზუნგები:

— მედგრად, „მეჩვიდმეტე“-ს სახელობის დამკვერლო ბრიგადებო!

— ავიღოთ მაღალი ტემპები კარგი თვისებისათვის!

პიონერებს თავიანთი სამუშაო ოთახი ისე ლამაზად მოუერთავეთ, რომ გინდა უცქირო, უცქირო ძალიან დიდხანს, მაგრამ კიდევ უფრო მიმზიდველი ხდება.

— ბიჭ-ს, რა ლამაზად მოგიერთავეს ეს თქვენი პატარა უბანი! — სიხარულით შენიშნა რაიბიუროდან მოსულმა ხელმძღვანელმა.

— ვითომდაც რატომ არ უნდა მოვროთოთ, ამხანაგო? უკლასო ქვეყნის შექმნაში პიონერებსაც კი შეგვიძლია ცოტაოდენი წვლილის გაღება, — ღიმილით უთხრა თვალბეჭკვიალა გურამმა, რომელიც სოფლიდან იყო ჩამოსული და ფეხები მთლად ტალახით ჰქონდა დასვრილი, მაგრამ არც დაღლილობას გრძნობდა და არც ტალახით დასვრილ ფეხებს უკადრისობდა.

— ასე, ამხანაგებო, ასე. ყოველ საქმეს აღფრთოვანებით უნდა აკეთებდეთ.

რაიბიუროდან მოსული ხელმძღვანელი დიდ ხანს საუბრობდა პატარა ამხანაგებთან. გურამი ამხანაგებს შორის მეთაურივით იდგა და მის სახეზე სიამაყის გამომხატველი იერი ღივილებდა.

ხელმძღვანელმა ყველა ოთახი ჩამოიარა. ყველგან ახალ-ახალი რამეები იყო გაკრული, და ყოველივე ისტორიული ყრილობის შესახებ ლაპარაკობდა. უფროსმა ამხანაგმა, როცა ყველაფერი დაათვალიერა, კარგი შთაბეჭდილება მიიღო და კმაყოფილი წავიდა.

— ბიჭო, ასე არ სჯობია! სიხარულით ვმუშაობთ და ამიტომ მივიღებთ კარგ შედეგებს. ხომ შეხედეთ, ის ამხანაგო როგორი კმაყოფილი წავიდა! — თამამად და გამარჯვებულის კილოთი ეუბნებოდა თავის პატარა ამხანაგებს გურამი.

თავს დანარჩენებიც თამამად გრძნობდენ, რადგან გამარჯვების უშუალო მონაწილენი იყვნენ.

4.

სკოლაში სიხარული ტრიალებს. ხმამაღალი ყრიაბულია. ისმის სიცილი, კისკისი და მხიარული სმღერები. თითქოს რაღაც

ხეიმა. გურამი ამხანაგებში მეთაურივით დადიოდა და ამხანაგებიც ამიტონ ეძახოდნენ. „მეთაურს“.

— ამხანაგებო, ჩვენმა გაზეთმა ნათლად უნდა გამოაშკარაოს პირველ სემესტრში ჩატარებული მუშაობის შედეგები. მიღწევისა და ნაკლის აღნიშვნა აუცილებელია! — გაისმა ამხანაგებს შორის გურამის წკრიალა ხმა.

— გაზეთში დიაგრამაც გავაკეთოთ, რომ გავიგოთ, რომელი ჯგუფია მოწინავე და რომელი ჩამორჩენილი, — თქვა მეორემ.

— არა, ამხანაგო, ჯგუფების ჩვენება არ იქნება საკმაო, — შეიტანა შესწორება მესამე პიონერმა.

სრული სიჩუმე ჩამოვარდა, და ათეული პიონერის განცვიფრებულმა თვალმა მიზანში ამოიღო მესამე ამხანაგი.

ბოლოს თითქმის ყველაზე პატარა პიონერმა დაარღვია სიჩუმე:

— შენ რას იტყვი, ჩვენო მეთაურო? გურამს გაცეცინა.

— მე რა მეთაური ვარ. ამ საკითხზე სწორი პასუხის გაცემა ყველა თქვენთაგანს შეუძლია. ჩვენ ყველანი მეთაურები ვართ. მე შემძლია გავაკეთო ის, რაც შენ ან რომელიმე ჩვენთაგანს შეუძლია, მაგრამ დღეს თუ მე მეძახით მეთაურს, ეს მხოლოდ ორგანიზაციულობის შედეგია.

— ნამდვილი სიტყვაა! გაისმა ხმები.

ბავშვებში ჯგუფური ლაპარაკი შეიქნა.

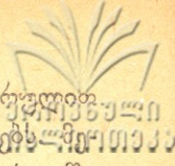
ამ პატარა თათბირმა სათანადო პასუხი დაამზადა.

— ამხანაგებო! დიაგრამაში ჯგუფი აუცილებლად უნდა იქნას ნაჩვენები თავისი მთლიანი წარმატების შედეგად. შეიძლება ჯგუფში იქნეს რომელიმე სუსტი ამხანაგი, მაგრამ ეს ამბავი მთლიან ჯგუფს ეკითხება. ჩვენი დიაგრამა კოლექტივის დახასიათებას უნდა იძლეოდეს.

გურამი აღფრთოვანებით წამოიჭრა და ამხანაგებს სიხარულით მიმართა.

— აი კიდევ მეთაური. ამხანაგის აზრი სწორია. ჩვენც ასე უნდა მოვიქცეთ.

— ყველაზე უფრო მოწინავე ჰაერობლანზე შევსვით და ყველაზე უფრო ჩამორჩენილი კი...

— კუზე! — ერთის აზრი მეორემ დაამთავრა.

ატყდა საერთო სიცილი, და ისინი ფუსფუსით მიესიენ კედლის გაზეთის გამოშვებას. მათ მიზნად ჰქონდათ დასახული, რომ პირველი სემესტრის შედეგებს სწორი გეზი მიეცა მომავლისათვის. ამ პატარა ენთუზიასტებს არ უყვართ ჩამორჩენა, და მათი საუბარი ყოველთვის მოწინავეობაზეა აგებული.

მასწავლებლებმა საზამთრო არდადეგების გეგმა შეაღწინეს, რომ ბავშვებს ეს დრო წესიერად გამოეყენებიათ და ცოდნა უფრო გაეღრმავებიათ.

წარმატება და წარმატება...

აი მასწავლებლებისა და მოწაფეების საერთო მიზანი.

5.

სკოლაში სოცშეჯიბრების შემოწმება დაიწყეს. პირველად ინდივიდუალური შეჯიბრება შეამოწმეს, მერე ჯგუფებს შორის. საბოლოო შედეგი კარგი იყო, რადგან კუზე შესმა არავის არ ჰრგებია, მხოლოდ ურემზე კი იჯდა ერთი ჯგუფი.

აბა, ვინც ჰაერობლანითა და ავტოებით მიჰქრის, მათთან ურმით სიარული არაფერი საამაყოა. მაგრამ გამარჯვების სურვილი ყველას გულში ღვივის.

ეს წარმატების მაჩვენებლები ქალაქზე დახატეს და თვალსაჩინო ადგილზე გამოაკრეს.

ესეოდენ ბავშვები ირგვლივ და სიხარულით უცქეროდნენ ლამაზად დახატულ სურათებს. ურმეც არ იყო სურვილის მოკლებული, ხელში გრძელი შოლტი ეკავა და ხარებს ისე მირეკავდა.

ბოლოს სკოლებს შორის გამართული სოცშეჯიბრების შემოწმებაც მოხდა, საერთო მიღწევებმა აქაც არ უღალატათ.

— ეჰ, ჩემო ძმაო, ამ სემესტრში კი მქონდა რამდენიმე სუსტი, მაგრამ არა უშავს, დავალება მიმაქვს და საერთო სიხარულის ფერხულში მეც ჩქარა ჩავებმები. — გადაქრით თქვა გივი ოდილადაძემ. ამ სიტყვამ ამხანაგებში სიხარული გამოიწვია.

— გივი, მართალს ამბობ? მართლა იმატადინებუ!

— დიახ, მართლა...

— მაშ მომეცი ხელი.

— აი.

ორმა პატარა ამხანაგმა ერთმანეთს მისცა ხელი, ლოყები კი სიხარულით უბრწყინავდათ.

— ჰო და მეც შენთან ვიქნები... დავებმარები.

ასე საუბრობდნენ ერთმანეთს შორის მოწაფეები, როცა პირველი სემესტრის შედეგები გამოუცხადეს. ყველას ერთი სურვილი ამოძრავებდა. სუსტიცა და ძლიერიც დაწინაურების სურვილით იყო გატაცებული.

ბრჭყვიალა ქვების ქვეყანაში თავიღობით საშვარდლო როლიალო *)

ოთხი წლის წინათ იმ ვეებერთელა სახლების ალაგას მარტო ერთი შარავზა იყო, რომელიც მთა-გორაკებით სოფელ წყნეთამდის აღიოდა. კიდევ: ათიოდე მინგრეულ-მონგრეული ერთსართულიანი სახლი, ოთხი მოძველებული, გოფშანისლუმელებიანი აკურხანა, რომელთა მაღალი ბუხრიდან დროგამოშვებით ამოდიოდა ქვანახშირის მტვრიანი ბოლი. ვაკის ნაპირას იწყება ფუნქიულიორისა და წყნეთის შემაერთი გორაკი, თხრილებით სივანეზე დასერილი და ეკლიანი მავთულით შემოლობილი. იქით უნივერსიტეტის მხარეზე, სადაც უნივერსიტეტის ვეება შენობა თეთრი ოთხკუთხი მარმარილოს კლდესავით იდგა, ვაკე თავდებოდა მდინარე ვერასაგან გათხრილი ღრმა ხევით და ფხეკებით.

როცა ამ ვაკეზე ინსტიტუტებისა და ყველა უმაღლესი სკოლების და ტრამვაის საუკეთესო გზის აგება დაიწყეს, საცხოვრებელი ბინების შენებაც გააჩაღეს საბინაო ამხანაგობებმა და ქალაქის სხვადასხვა დაწესებულებამ. საბინაო ამხანაგობის წევრები უმოავრესად გამოდგენ ინჟინრები, მათემატიკოსები, გეოლოგები, აგრონომები, ექიმები, პედაგოგები და, ერთი სიტყვით, თითქმის ყველა დარგის მეცნიერული მუშაკები. მათ ორ წელიწადში ისეთი საბინაო მშენებლობა გაშალეს, რომ აგურხანები და პატარა სახლები საქათმეებით გამოჩნდნენ, თანაც ხალხი ისე გამრავლდა, რომ თუ წინათ ტრამვაის ერთი ვაგონი დადიოდა, ახლა ხუთიც აღარ კმაროდა.

გივის მამა ვაკის საბინაო ამხანაგობის წევრი იყო. წინათ ისინი ხარფუხის მინგრეული ქუჩის ბოლოს, აბანოების ზევით ცხოვრობდნენ. მამა ყოველ დღით მიდიოდა უნივერსიტეტში და კითხულობდა ლექციას. ღამით დიდი ხნით იჯდა თავის ოთახში და ამზადებდა სახვლიო ლექციის კონსპექტებს. მოლიბდენი, დოლმიტი, ლატერიტი, პაროლუზიტი, ტიტანი, ოხრა, ლი-

*) ნაწყვეტი საბავშვო რომანიდან „ბრჭყვიალა ქვების ქვეყანაში“.

ტოპინი და მრავალი ასეთი სიტყვა უნახავს გვის მამის კონსპექტის სათაურებად წარწერილი.

ხშირად მამასთან შემოდიოდნენ ვილაც წვერულვაშიანი და გალსტუკებსა და კარგ პალტოებში გამოწყობილი შუახნისა და მოხუცი ნასწავლები. მისალომების შემდეგ ისინი სხდებოდნენ მამის სამუშაო ოთახში, დიდხანს უსმენდნენ გივის მამას, რომელიც მიწის და ნიადაგის აღნაგობის რაღაც მძიმედ გასაგებ აღწერებს კითხულობდა, თან გაუკვებარ ფორმულებს წარმოთქვამდა.

სტუმრები ხან ნასიამოვნები ილიმებოდნენ, ხანაც დაკვირვებით გააშტრებდნენ თვალებს, და არაერთხელ გაუგონია გივის ასეთი სიტყვები:

— ამხანაგო გერვას! კვლევა მაგ ადგილას სწორედ ვერ უნდა იყოს განხილული. ის რაიონი მესამედ პერიოდს ეკუთვნის, და არა ისე, როგორც თქვენ ამბობთ.

მამა მაშინ უბრუნდებოდა შეწიშენებს და დამუშავებს აჩვენებდა სტუმრებს, თან თავის მოსაზრებებს უმტკიცებდა.

— მაინც არავითარი საბუთი არა გაქვთ, რომ კალის ბუდობები სადმე იმერეთისა და ქართლის გამყოფი მთების საძირში იყოს ან ნაქრალის მთიან ქედებზე. თქვენი საბუთები ჯერ ისევ დაუმტკიცებლად მიმაჩნია და კვლევა კიდევ უნდა გაგრძელდეს.

იტყოდა ჭაღარა ნასწავლი და ამის შემდეგ მამას მტკიცების ხალის ეკარგებოდა, ხოლო მსმენელებს სმენის.

ერთ წამს ყველანი ჩუმად იყვნენ, შემდეგ ისევ ილაპარაკებდნენ, რძიანი ყავის სმეში მზარულ სიცილსაც უერთავდნენ. მხიარულება კიდევ უფრო ღრმავდებოდა, თუ გივის ღამაში მასწავლებელი მამიდა სადმე გამოჩნდებოდა, ქარივით ჩამოუფრენდა სტუმრებს და მეორე ოთახში პიანინოს დაუკრავდა.

სტუმრები კიდევ უფრო მხიარულდებოდნენ, თუ გივის დედაც შემოვიდოდა ჩურჩხელებით,

ტკბილისკვერით, ვაშლებითა და უნაბით დატვირთული ლანგარით.

მამიდა ხშირად იტყოდა ხოლმე თავისი ამხანაგი ქალების სასაცილოდ, რომ ეს ნასწავლები ხილსა და სასუნავზეც იყვნენ გაწუწკებულნი, იმასთან ერთად, რომ გივის მამას უსმენდენ.

სამაგიეროდ, როცა სტუმრები მიდიოდენ, გივის მამა თავის დასა და მის ამხანაგებს ეუბნებოდა, რომ ის სტუმრები ხილსა და ფორმულებზე არ იყვნენ იმდენად გაწუწკებულნი, რამდენადაც თვით იმათ პიანინოს დაკვრასა და სიცილზე.

რა თქმა უნდა, გივის მამას ამის თქმის საბუთი ხელთ ჰქონდა.

გივის მამიდა ერთერთი დოცენტის საცოლო იყო, და მამიდის ერთ ხანშიშესულ ამხანაგზე დიდი ხანია თვალი ეჭირა ჭაღარას.

ქალები ამის შემდეგ აღარ ამტკიცებდენ საწინააღმდეგოს და იჩქაროდნენ კინოში, თანაც გივის მამა ძალით მიყავდათ.

— ბაბუცი! — უთხრა ერთ დილით გერვასიმ გივის დედას. — მომიტანე ჩვენი შემნახველი სალაროს წიგნაკები.

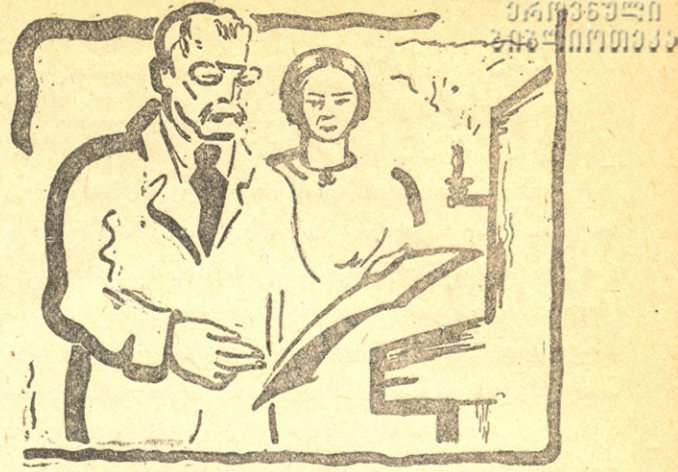
დედამ კამოდი გამოაღო, ქაღალდები გაჩხრიკა, ამოიღო ლურჯი წიგნაკი, კანზე ნამგალ-ჩაქუჩი დახატული, მამას მიაწოდა და საჩქაროდ ისევ კამოდს მიმართა.

მამამ შემონახული თანხა გამოითვლია. ის შვილიათას მანეთს უდრიდა.

დედაც დაბრუნდა და მოიტანა ძვირფასი ქვებით მოჭედილი ოქროს საყურეები, ერთადერთი სამკაული, რომელიც მას ვაჩნდა და სირცხვილად მიაჩნდა მისი გამოჩენა.

მამა იმ წუთსვე მიხვდა, რომ ეს საყურეები ორიათას მანეთს მიუმატებდა შვილიათასს. აშნაირად სულ ცხრაათას მანეთს შეეყრიდა თავს, და განაცხადა:

— ტრამვით მიმოსვლაში დღეში ორი საათი მეკარგება. ეს დრო რომ როგორმე მომაგებია და ჩემს კვლევას ვიმუშაო, ამკარაა, ორ წელიწადში ისეთ მდიდარ კალის ბუღობს აღმოვაჩენ, რომ იქნებ პარტიის ცენტრალური კომიტეტი კი არა, ავსტრალია და მაღაკაც ვაგვიკვირო.

— თუ კი ორი საათი გიშველის დღეში და საქმეს კეთილად დაგაგვირგვინებინებს, შეგიძლია როიალიც მოიხმარო.

— ყოჩაღ, ბაბუცი, მარჯვე ამხანაგი მყავხარ! — წამოიძახა მან — სულ ორი თვის შემდეგ მე ყოველდღე ორი საათი მექნება ზედმეტად კვლევისათვის; ოღონდაც კალა აღმოვაჩინო და როიალს თუგინდ პირადად ლენინგრადიდან ჩამოგიტან, როგორც კი სააღმოჩენო გასამრჯელოს მივიღებ.

ამ სიტყვებით მამამ ქუდი ხელში აიღო, ყალბა კობტად ჩაუტება, სარკეში გალსტუკი შესწორა, პალტო ჩაიცვა და გასწია ქალაქის კომუნალური ბანკისაკენ.

გახარებული ბაბუცი შინ ფუსფუსებდა, ემშვიდობებოდა საყვარელ როიალს. მის მუღს როიალის გაყიდვის გადაწყვეტა ისე ეწყინა, რომ ხმამაღლა წიოდა.

— შე კაი ქალო, საქვეყნო საქმე გააკეთოს და როიალის მეტი რა იშოვება ქვეყანაზე! მერე ცოტა ის შენი საქმროც რომ გაინძროდეს, სანამ გითხოვდეს, როიალს მანამდის იყიდდეს, რა უშავს იმის ჯამაგირის პატრონს! — უთხრა ბაბუციმ მუღს.

თავისი დიდჯამაგირიანი დოცენტის ქების გაგონებისთანავე მამიდა მოღობა, დაუყო, თვლებიდან ცრემლები მოიწმინდა და ყველითა და პურით ავისილ თეფშსა და ცხელ ჩაის მოუღობინა, თანაც გადასაცემ გაკვეთილს იმეორებდა ცხელი წყლით პირგამოთუთქული.

-- ოლონდაც, ოლონდაც, — ამბობდა ის, — დაათავოს შრომა და არ დავეძებ.

ბაბუცი, რა თქმა უნდა, მუღზე ნაკლებად არ წუხდა როიალის დაკარგვას, მაგრამ არ ამჩნევინებდა მუღს.

სანამ მამიდა საუზმეს დაამთავრებდა, გერვასი შემოვიდა, როიალის მუშტარი მოიყვანა.

გარინდული ქალები გულდაწყვეტით შესცქეროდნენ მაღალ, ხმელ მყიდველს, რომელიც ითვლიდა ბანკიდან ახალგამოტანილ ჩერვონცებს. შავგვრემანი და უღვაშებგაბუჩქული ქურთები დერეფანში თავისებურად ხმამაღლა ლაპარაკობდნენ, ღვედებს ატრიალებდნენ ხელში ტვირთის წაღების გუნებაზე მოსულნი.

როიალი დიდის ამბით გაათრიეს გარეთ. მაგრამ გერვასის სახეზე მოჩანდა რაღაც უფრო სასიხარულო ამბავი, რაც მთელ ოჯახს უფრო გაახარებდა, ვიდრე ათი როიალი.

— აბა, ქალებო, ნუ ჩამოგიყრიათ ყურები! ორი თვის შემდეგ ვაკეში უნივერსიტეტის გვერდით გადავდივართ სამეცნიერო მუშაკების სახლის კარგად მოწყობილ ოთხ ოთახში.

და გერვასიმ ქალაქის კომუნალური ბანკის ქვითარი ამოიღო გულჯიბიდან, თანაც ახალ ბინაში გადასასვლელი ორდერი.

გერვასიმ დღეში ორი საათი მართლაც მოიგო: ლექციებისათვის თავისი სახლიდან რამდენიმე ნაბიჯით მოცილებულ ინსტიტუტში მი-

სვლას ორ წუთსაც არ უნდებოდა, მაგრამ გვიისა და მთელ მის ოჯახს ურჩევნოდათ ისინი ისევე ძველ ბინაზე დარჩენილიყვენ: აქ, ახალ ბინაზე, მათ პირდაპირ ცხოვრობდა სწორედ ის ქალაქის პროფესორი, რომლისაც ისე ძლიერ ეხატებოდათ გვიის მამის ამხანაგებს და თვით გვიის მამასაც.

მათ დამეზობლებას საბედისწერო ამბავი მოჰყვა, რამაც გივი დიდ ხიფათში ჩააგდო და გერვასი კინაღამ თან იტანა.

ქარალა პროფესორი თავისი ახალგაზრდა ამხანაგებისათვის, როდესაც ისინი რამე მეცნიერულ საკითხზე თავიანთ შრომას უკითხავდნენ, ერთ იმედთან და ღიმილიან სიტყვასაც არ გაიმეტებდა. სამაგიეროდ, როცა ყავასა და კუბატებს შეეჭკოდა, ყველაზე მეტ მღოვგს ის უსვამდა გემრიელ ლუკმებს, ყველაზე მეტს იცინოდა და წყალგარეულ ღვინოს ჩაის ჭიქით ცლიდა, თანაც ბოდის ხსნიდა ცხვირში ლუღლუღით.

— მე... ჩემო კოლეგებო, მეცნიერებაში ვერ დავზოგავთ, შიშველი სინამდვილე და კარგად დამტკიცებული დებულება ჩემთვის ყველაზე უფრო წმინდათა-წმინდაა... ასე ვმუშაობ და ასე ვიმუშავებ შემდგომაც... მაშ... მაშ... შიშველი სინამდვილე და დამტკიცებული დებულება.

და ჩანგალზე აგებულ ხორცის ნაჭერს ხახისაკენ ისე აგზავნიდა, როგორც დამტკიცებულ დებულებას.

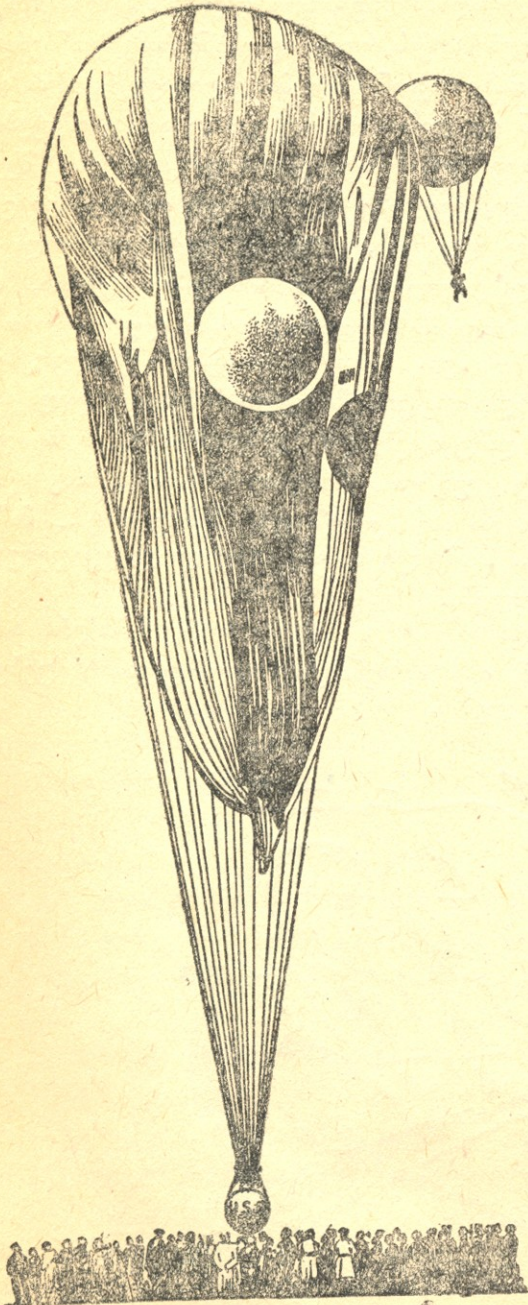

იმ შემთხვევის შემდეგ, რამაც გერვასის ოჯახი კინალამ დაღუბა, ბაბუცი არაერთხელ წყევლიდა ჭლარა პროფესორს მურზაყან თოღაძეს, მის დამტკიცებულ დებულებებს და სმენის შემდეგ მგლის მადას.

რა თქმა უნდა, სასუსნავი ჩურჩხელები, ტკბილი სკვერები და უნაბი ბაბუცის ერჩივით თაგვებს შეეხრათ, და არა მურზაყან თოღაძეს, ყოველ დილით მათ ფანჯარას რომ მსუნავად შემოჰხედავდა.

შ. თ-ლი.

19 კილომეტრის სიმაღლეზე

ადამიანმა დაიპყრო ჰაერი, რკინის ფრინველში ჩამჯდარი დაქრის ღრუბლების ზევით, ატმოსფერო უკვე ნაცნობია მისთვის, მაგრამ ატმოსფეროს ზევით არის ე. წ. სტრატოსფერო, რომლის გაცნობა მეტად საინტერესოა მეცნიერებისათვის.

პირველად ბელგიელი პროფესორი პიკარი აფრინდა სტრატოსფეროში. მან 16,2 კილომეტრის სიმაღლეზე შეძლო ასვლა...

საბჭოთა კავშირი მეცნიერების დარგშიც უზარმაზარი ნაბიჯებით მიდის წინ. ჩვენმა ქარხნებმა დაამზადეს სტრატოსტატი „СССР“, რომელიც ათსართულიანი სახლის სიმაღლეა, და დაიწყო მზადება სტრატოსფეროში ასაფრენად.

30 სექტემბერს მოსკოვის აეროდრომი მეტად საინტერესო სანახავე იყო. აუარებელ ხალხს მოეყარა თავი. უზარმაზარი მტრედისფერი სტრატოსტატი, 10-სართულიანი სახლის სიმაღლე, მზად იყო ასაფრენად. სამი გამბედავი კაცი იჯდა იმაში: პროკოფიევი, ბირნბაუმი და გოდუნოვი.

დილის 8 ს. 41 წ. მოსწყდა მიწას სტრატოსტატი „СССР“ და ლამაზად აფრინდა.

სულ მაღლა, მაღლა ადის ის, და მას მიჰყვება აუარებელი ხალხის თვალები. მთელი მოსკოვი მისჩერებია მას, მისჩერებიან სახლებიდან, ქუჩებიდან, აეროდრომიდან, ის კი თანდათან პატარავდება და სათამაშო ბურთის ოდენა მოჩანს...

გავიდა 27 წუთი...

რადისტი ბირნბაუმი ჰაერის ზევით მკურავი სტრატოსტატიდან გზაენის ცნობას:

— 9 ს. 8 წუთი. სიმაღლე — 12 კილომეტრი. გარეგანი ტემპერატურა — 65 გრადუსი ნოლს ქვევით.

ორი რადიოსადგური უსმენს მას და უპასუხებს.

— სიმაღლე 17.900 მეტრი,— დედამიწაზე გზავნის ცნობას სტრატოსტატი. — ტემპერატურა მინუს 67°, გონდოლაში — პლიუს 22°.

და ბოლოს, 12 ს. 45 წუთზე: სიმაღლე — 19 კილომეტრი.

19 კილომეტრის სიმაღლეზე აფრინდა სამი უშიშარი ადამიანი. ჯერ ამ სიმაღლეზე არავინ აფრენილა.

ჩვენ ქარხნებში გაკეთებულმა სტრატოსტატმა ბრწყინვალედ გაიმარჯვა. ჩვენმა მფრინავებმა, ძალიან რთული ფიზიკური ხელსაწყოებით შე-

იარაღებულებმა, დაიპყრეს სტრატოსფეროს სიმაღლეები, ამ ხელსაწყოებმა ჩაწერა სტრატოსფეროს ბევრი მოვლენა, რაც მეცნიერებს დიდად შეუწყობს ხელს დიდი სიმაღლეების საიდუმლოებათა გამოცნობაში.

საჭაერო არმიის პირველ მზვერავთა სიაში ჩაიწერება საბჭოთა ქვეყნის უშიშარ ადამიანთა სახელები...

საკავშირო ცაკმა ლენინის ორდენით დააჯილდოვა ისინი.

სტრატოსტატ „СССР“-ის აფრენა საბჭოთა კავშირის მორიგი გამარჯვებაა...

კალე ბოპოხიძე

ზამთრის უიქრები.

აგერ ჩამოდგა შუა ზამთარი,
და თოვლი ფარავს სახლის სახურავს.
მოგენატრება: ნეტავ სად არის,
ზეცის ღიმილი სადაც ნახულა!

შემოდგომიდან ტფილისს ვეწვიე
და მე მახურავს ახლა სულ სხვა ცა,
სოფლის ალერსი სწავლას შევსწირე,
მათს მყინვარებით გულს რომ სუსხავდა.

კვლავ მეზმანება სოფლის ცა ბადრი,
გაძარცულ ტყეთა ნაყინვი შუკა,
გოგო-ბიჭების ცეკვა-ნაფარდი
და მეწისქვილე მოხუცი ლუკა.

მაგრამ აქ არც ტყე, არც წისქვილია,
არც ლაქვარდ ცის ქვეშ ციგით ნაფარდი,
ღელის შხუილიც კი არ გვიხილავს
და არც ტყე-ველის თეთრი ნაბადი.

სხვანაირია ტფილისის სუნთქვა,
ქალაქის გული ფეთქავს სხვაგვარად.
თუმცა არა ვართ გრძნობებით გულქვა,
მაინც დაეტოვეთ ძველი ზღაპარი.

ცა მუქია, და თოვლს სუსხი ყინავს.
ასე ქრებიან უეცრივ დღენი,
როცა სანატრელ წლებით უხილავს
დღეს მეთეჯერ განვიცდით ლენინს.

ვიგონებთ ლენინს და ცოცხალ დროშას
მიყვებით, წინ კი მუსიკა უკრავს,
და არც მდინარის დოლაბი მოჩანს
და არც კეთილი თეთრწვერა ლუკა!

ასე გავყვებით საოცარ იმედს,
გავაჩნთ ხანძარს შენების ძალით
ჩვენ, ლენინური აზრებით მძიმე,
სოციალიზმის ბელადო სტალინს!!

სირმახანი

პატარა სირმახანი სკოლიდან დაბრუნდა. სახლში მხოლოდ მოხარშული კარტოფილი დაუხვდა და იმას დაუწყაო ხარბად ჭამა.

მათ ოჯახს კარგახანია ქერი და პური შემოეღია. ერთი თვის წინ სასოფლო საბჭომ ორი ფუთი პურის ფქვილი შეახვედრა განაწილებაში, ის უკვე შეჭამეს. ახლა კარტოფილი-ლა დაარჩენათ საქმელად, სანამ სვანეთის გზა გაიხსნება

— უკვე მოსულხარ, შეილო?
— მოველ, მაგრამ რომ არ მოვდიოდე, ის მირჩევნია!

— რატომ?

— რატომ და საქმელი არა გვაქვს, კვარისა და შუაცეცხლის კვამლმა თვალები ამომიშრო, ვაკვეთილებს ვერა ვსწაფლობ, მასწავლებელი კი ყოველდღე მიჯაგრდება: ვაკვეთილი

და მიმოსვლა შესაძლებელი გახდება. გზა მესამე აკვა დაკეტილია. წელს საშინელი თოვლი მოვიდა, რის გამო გზის გახსნა ორი თვის განმავლობაში არ მოხერხდება.

მამამ შენიშნა პატარა სირმახანი, მიუახლოვდა, მოეხვია და აკოცა.

არ იცო.

დღეს ორ საათს გვესაუბრა ახალ ცხოვრებაზე. შუაცეცხლიან სახლში ცხოვრება ადამიანისათვის მავნებელია, კვარის სინათლეზე სწავლა არ შეიძლება, ჩვენში კი შუაცეცხლიც არის და ძროხა, [ლორი, ცხენი და თხა] აქ

იყრის თავს. რაწაირი ჰაერი უნდა ტრიალებდეს
ოთახში! მთელი დღე რომ კარი ღია იყოს,
მანც არ გაიწმინდება ჰაერი.

— კარგია, შეილო, კარგი ცხოვრება, მაგ-
რამ სად არის! კარგი ცხოვრება ახლა მოაბი-
ჯებს ჩვენკენ.

სირმახანი დაფიქრდა, სახე მოეღუშა და
გულზედამდგარ კარტოფილის ლუკმას წყალი
დააყოლა.

— მე გეტყვი, ბაბა*), სადაა კარგი ცხოვ-
რება!

— სად?

— ტფილისში. იქ ჩამორჩენილი რაიონე-
ბიდან წასული ბავშვებისათვის თავშესაფარია,
მთიელთა კულტურული საზოგადოება დიდ ყურა-
დღებას აქცევს ჩვენისთანა ჩამორჩენილ რაიონებს

— ტიკტიკი კარგი უსწავლებია შენს მა-
სწავლებელს.

— გამგზავნე, ბაბა, ტფილისში, ვისწავლი,
სამსახურს ვიშოვი, ოთახს ვიქირავებ, ბოლოც
დედასა და შენც თან წაგიყვანთ.

მამამ ზურგი შეაქცია და გარეთ გავიდა.
ოთახში დარჩენილი სირმახანი ნაღვერდალივით
გაწითლდა მამის ასეთ მოქმედებაზე. მიიხედ-
მოიხედა. ერთ კუთხეში ცხენი ება და თივას
ზანტად ღეჭავდა, ოთახის მეორე მხარეს ძრო-
ხები იცოხნებოდნენ.

სირმახანმა თავი გაიქნია და მასწავლებლის
მიერ მიცემული პატარა წიგნი გადაშალა, სადაც
ეწერა პიონერის ყოფაცხოვრების ამბავი. კით-
ხულობდა დიდი დაკვირვებით, მიუხედავად იმისა,
რომ ბნელოდა და კვამლი თვალებს სწვავდა.
შესანიშნავ ადგილზე ჩერდებოდა, კიდევ უკვირ-
დებოდა და როცა შინაარსს მთლიანად ხედე-
ბოდა, ბლოკნოტის ფურცელზე ფანქრით წერდა.

დარბაზის უზარმაზარმა კარმა დაიჭრიალა.
ოთახში სირმახანის დედა შემოვიდა. შუბლი
საშინლად მოეღუშა, გეგონებოდათ — სირმა-
ხანს ჩაყლაპვას უპირებსო. ბავშვს წიგნი ხელი-
დან გაუფარდა შიშით და შუაცეცხლში ჩავარდა.
წიგნს ცეცხლი მოეკიდა. როცა აღმა სირმა-

ხანის სახეც გაანათა, მაშინ მიხვდა ის თავის
უბედურებას და ტირილი დაიწყო. დედამ გოდო-
რი წელა მოიხსნა. ზურგიდან, აიღო ხელში
ჯოხი და სირმახანი სიკვდილის პირას მიიყვანა.

— ჯერ ძუძუს არ მოჰმორებია და ახლავე
გაქცევას აპირებს სახლიდან, — გაიფიქრა დედამ
და ახლადშემოსულ მეუღლეს მიუბრუნდა:

— ხვალვე გამოიყვანე სკოლიდან, ღირსი
არ არის სწავლის!

— მე... მე წავალ, თქვენთან ცხოვრება არ
შემიძლია! — მოთქვამდა ბავშვი.

— ისეთ ადგილას წადი, რომ ველარც დაბ-
რუნდე! — მიაძახა დედამ და კარი მაგრად მი-
აჯახუნა.

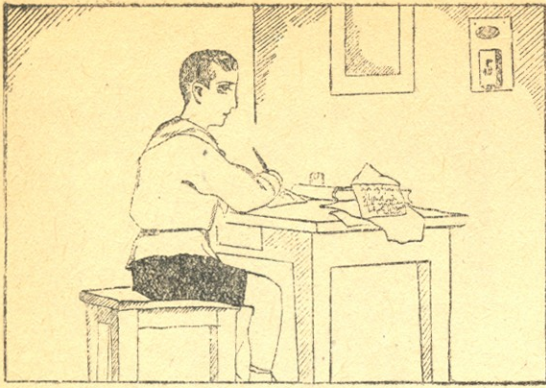
* * *

მეორე დღეს სირმახანმა ყველაფერი და-
წვრილებით უამბო მასწავლებელს:

— მე აღარ შემიძლია დედასთან ვაჩერება,
ყოველ უმნიშვნელო საქმეზე და სიტყვაზე სისხლს
მადენს. გეხვეწებით როგორც მამას, წამიყ-
ვანეთ ტფილისში და მიმაბარეთ საბავშვო სახლში.
სვანეთის მოშორება ძალიან ძნელი იქნება ჩემ-
თვის, მაგრამ ჩემი აქ დარჩენა დედაჩემის ხელში
სიკვდილს ნიშნავს.

*) სვანურად მამას ნიშნავს.

დიდი დაკვირვებით ისმენდა მასწავლებელი სირმახანის დალაგებულ და აღელვებულ ლაპარაკს. უკანასკნელმა სიტყვებმა სიბრაღული გამოიწვია და თვალზე ცრემლი ვერ შეიკავა.

ბავშვი მოუთმენლად ელოდებოდა პასუხს, მასწავლებელი კი ფიქრობდა და მსჯელობდა.

— თუ პირობას მომცემ, რომ კარგად ისწავლი, აუცილებლად წაგიყვან.

ბავშვი სიხარულისაგან შეხტა და მასწავლებელს მუხლებზე მოეხვია, პირობა მისცა, რომ კარგად იმეცადინებდა და ბოლოს ნაწილად კაცი გამოვიდოდა.

* * *

მოწაფეები საზავხულოდ დაითხოვეს. მასწავლებელმა მოიხმო სირმახანის მამა და დიდხანს ესაუბრა. ბოლოს, როგორც იყო, დაითანხმა ბავშვის ტფილისში გაგზავნაზე, დედა კი ცივ უარზე იყო...

25 ივლისს ღამის თორმეტ საათზე ბავშვი დედას მოპარეს ლოგინიდან და გზას გაუყენეს.

მეორე დღეს ალიაქოთი ატეხა დედამ ოჯახში, ცხენი შეკაზმა და მასწავლებელს დაედევნა.

სანდრომ სასოფლო საბჭოდან ტელეფონით შეატყობინა რაიმილიციას თავისი ცოლის შესახებ, მილიციამ დააპატიმრა ის და უკან ვადმოგზავნა. იმ დღიდან შუაზე გაიყო მათი შემქმარტლული დარბაზი: ერთ მხარეს დედა ცხოვრობდა, მეორე მხარეს — სანდრო.

მეორე თვეა, რაც სირმახანი საბავშვო სახლშია. პირველად ძალიან გაუჭირდა, ენატრებოდა სვანეთის ბუნება და ხალხი, მაგრამ როცა

ჩაება სხვადასხვა წრეში, გაიჩინა ამხანაგები და შეიყვარეს მასწავლებლებმა, როგორც უკეთესო მოწაფე და პიონერი, ის სრულიადაც აღარ გრძობდა მარტოობას, აღარ იყო მოწყენილი. სწავლა, თამაში, დასვენება, მუშაობა ბაღში, ცეკვა და სხვა გასართობები ბავშვს ერთი წუთითაც არ აძლევდა შინაურებაზე ფიქრის საშუალებას, მაგრამ სირმახანს მაინც ახსენებოდა ცხვირპირჩამომგებული დედა, რომელსაც ხელში მოკლე ჯოხი ეჭირა და სირმახანისაკენ მირბოდა საცემად.

ერთხელ, „მკვლარ“ საათზე დაწოლისას, გაახსენდა სვანეთი, დედა, მამა და შორეული თუ ახლობელი მეზობლები. გადაწყვიტა თავისუფალ დროს წერილის მიწერა. იყიდა კონვერტი, დაიდვა წინ საწერი ქაღალდი, კალამი და მელანი. ჯერ კონვერტს მიაწერა მისამართი: „ზემო სვანეთის რაიონი, მესტიის თემი, სოფელი ლეხტაგი. საკუთარ ხელში სანდრო ხერგიანს“. მერე ქაღალდს მიუბრუნდა და წერა დაიწყო:

„სალამი, საყვარელო და დაუფიწყარო მამა! ვიცი შენი ხასიათი, ალბათ ჯავრობ, გგონია მე დავიკარგე ან მიჭირს რამე! არც ის იცი, როგორ ვიმგზავრე და სად ვიმყოფები ამჟამად. მაშ ყველაფერს მოკლედ გიამბობ: ვიმგზავრეთ მშვიდობიანად. მასწავლებელმა საკუთარ სახლში მიმიყვანა და თვითონ დაიწყო ჩემი საქმის მოგვარება. ერთი კვირის შემდეგ მე უკვე საბავშვო სახლში ვიყავი და ბავშვებთან ვთამაშობდი.

პირველად ძალიან ვდარდობდი, ბოლოს ყველაფერს შევეჩვიე. ვსწავლობ, ვთამაშობ, ვმღერო, ბაღში ვმუშაობ და რა ვიცი კიდევ რას არ ვაკეთებ. საქმელი რამდენიც გინდა იმდენია, ჩასაცმელიც ხომ ბლომად მოგვეპოვება. პიონერკოლექტივში ჩავეწერე და დამკვრელის ნიშანი მომცეს. როცა დიდი გავხდები, 1 მაისს კომკავშირში ვადამრიცხავენ და მერე იქ დავიწყებ მუშაობას.

იყავი კარგად და ჯანმრთელად, ჩამოდი და მნახე, შენი ნახვა ძალიან მენატრება.

გწერს შენი სირმახანი“.

ახალწლის ღამით

დეკემბრის ბოლო ღამეა.
ცივა. თოვს. ბარდნის გარეთ.
ო, რა ძლიერი ქარია,
როგორ აწვება კარებს!

ბუხარში ცეცხლი გუზგუზებს,
ვანშამს ამზადებს დედა.
ჩასცქერს ბაბუა მუგუზლებს,
იქვე ბავშვებიც სხედან.

არ ასვენებენ ცელქები
მოხუცს, თეთრწვერა პაპას:
— იცი, სულ წყნარად მოგისმენთ,
მოჰყევ, ბაბუა, ზღაპარს!

არ გაუგონა მოხუცმა,
არ შეარხია წვერი.

ჯავრობდა: დაჰვიწყებოდა
თვის სათვალავი ძველი.

შემდეგ თვითონვე ინება
და შვილიშვილებს ჰკითხა:
— ხვალ რა დღე არის, შვილებო,
ეგების სწორედ მითხრათ...

შეკრთა ბაბუა, რა ესმა
მოსვლა ახალი წელის.

იქვე ბუხრის ძირს მიგდებულს
საკეცეს სტაცა ხელი.

დაჰკრა ღონივრად მუგუზხალს,
ჯირკს გაუჩინა ალი,
და მუგუზლებმა უეცრად
გაყარა ნაპერწკალი.

თან დაჰბუტბუტებს საოცრად
მოხუცი განაცხარი:

— ამდენი ხარი და ძროხა,
ამდენი სული ცხვარი!

გადიკისკისეს ბავშვებმა,
ეცენ ბაბუას ხელში:

— რას შერები, ბაბუ, რას შერები,
აბა რას მოგცემს ცეცხლი?!

ჩვენ კი სკოლაში ახალწელს
ვხვდებით გულანათრთოლი,
რომ მომავალში აღარცეროს
აღარ გვექნება „ორი“.

თავი ჩაკიდა მოხუცმა,
თოვლს მიუგავდა წვერი.

ჯავრობდა: დაჰვიწყებოდა
თვის სათვალავი ძველი.

ანდანი

„ნ მილიონი ავტორი“ მოზარდ მაყურებელთა თეატრში

თამაში - სპექტაკლი მ განყოფილებად.
დადგმა: ალ. თაყაიშვილისა და ს. ქე-
ლიძისა.

მხატვარი: ს. ვირსალაძე.

მუსიკა: ვ. შავერზაშვილისა.

ქორეოგრაფი: დ. მაჭავარიანი.

ჩვენმა მოზარდ მაყურებელთა თეატრმა დიდი
ხანია მოქალაქეობრივი უფლება მოიპოვა.

ჩვენს ბავშვებს მ. მ. თეატრი ეხმარება მხა-
ტრულ აღზრდაში და სკოლის მუშაობაში.
სახმეცნიერების, ენისა და ისტორიის პროგრა-

მების ამა თუ იმ თემას ბავშვი მხატვრულ ფორ-
მებში ხედავს თავის თეატრში.

მაგრამ ჩვენს ბავშვებს უფრო მეტად უნდა
უყვარდესთ თავისი თეატრი, ვიდრე დღეს უყვართ.
ჩვენმა მოზარდებმა უნდა იცოდენ, რომ თეატრი,
საბ. ბიბ-კა სკოლის გაგრძელებაა და მათ გარ-
შემო უნდა დაირაზმონ და მუშაობაში დიდ
მონაწილეობას უნდა იღებდენ.

ჩვენი ბავშვები დაინტერესებული უნდა
იყვნენ მ. მ. თეატრის შემოქმედებითი მუშა-
ობით, რეპერტუარით, ცოხალი მონაწილეობა

უნდა მიიღონ სპექტაკლის გარჩევაში, უნდა მოაწყონ დისპუტები და სხვა. ასეთი მუშაობა ხელს შეუწყობს მოწაფეების განვითარებას.

ამ წელს სეზონი ბრონშტეინისა და ჰონდელის „6 მილიონი ავტორით“ გაიხსნა. თამაში - სპექტაკლი, ჯდა არა მთლიანი, ფაბუ-

თუ ასე დაირაზმება თეატრის გარშემო ჩვენი მოხარდი მაყურებელი, დაინტერესდება თეატრის მუშაობით, მას სრული უფლება ექნება მთელი რიგი მოთხოვნები წაუყენოს თეატრს. ეს მოთხოვნა იმაში უნდა გამოიხატოს, რომ, მაგალითად, თუ რომელიმე კარგი საბავშვო წიგნი გვაქვს, რომელიც ცხოვლად გამოხატავს ჩვენს აღმშენებლობას, მოკუმულია მოქმედი ბავშვები, ახალი ადამიანები და ბავშვებს მოსწონთ, შეუძლიათ შეუკვეთონ ზეატრს, რომ იგი პიესად გადაკეთდეს და დაიდგას. მოსკოვისა და ლენინგრადის ბავშვები სწორედ ასე იქცევიან და თავიანთ მ. მ. თეატრის მუშაობაში თითქმის ყოველდღიურად იღებენ მონაწილეობას.

ჩვენ მარტო წარმოდგენის დროს კი არ უნდა მივიდეთ თეატრში, არამედ ყოველთვის, როცა გვინდა, როცა გვინტერესებს ესა თუ ის საკითხი თეატრის მუშაობისა.

ლიანი პიესა. თამაში - სპექტაკლის ძირითადი დამახასიათებელი თვისება ის არის, რომ აქტიურ მონაწილეობას იღებს სპექტაკლის მსვლელობის დროს თვით მაყურებელი.

ეს თამაში არის ავტოცია-პროპაგანდა სახელმწიფო სესხის რეალიზაციისათვის, სოფლად პიონერთა მუშაობის შესახებ, ლოთობისა, უსწავლელობისა და ცრუმორწმუნეობის წინააღმდეგ.

მართალია, თემა „აქტუალურია, მაგრამ პიესის სიტყვიერი მასალა მეტად მცირე და მწირია, ამიტომ ჩვენს 7-8-9 ჯგუფის მოწაფეობას ვერ დაკმაყოფილებს სიტყვიერი მასალის მხრივ, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, თითქოს არ უნდა ვნახოთ იგი. პირიქით, ეს მცირე სიტყვიერი მასალა რეჟისორებმა — ალ. თაყაიშვილმა, ს. ჭელიძემ — და მხატვარმა ს. ვირსალაძემ ისე მხატვრულად გააკეთეს, ისე შეახამეს, შეაფერადეს, რომ მეტად ლამაზი გამოვიდა. მეტადრე ძლი-

ერო^ს თევზაობა (კუბრაშვილი, თვალთაშვილი, ი. დონაური). ბანაკი, განსაკუთრებით კი ძიძების სურათი და კულაკის სცენა ხომ ბავშვებზე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენს და არც დაავიწყდებათ. გარდა ამისა, ამ სპექტაკლმა ბავშვებს უნდა მისცეს დაფიქრების უნარი: როგორ დავეხმაროთ ჩვენს საბჭოთა სახელმწიფოს, რა მონაწილეობა უნდა მივიღოთ ჩვენს სოციალისტურ მშენებლობაში.

რაც შეეხება მსახიობთა თამაშს, აქ ცალკეულ მსახიობებზე არ შეიძლება ლაპარაკი, რად-

განაც როლი თითქმის არავის არაეჭვად არის მთლიანი მასა პიონერებისა, რეჟისორის კოლექტიური სულით არიან განმსჭვალულნი სადაც პირველობას არავენ ჩემობს და ყველა მხალ არის თავისი წვლილი შეიტანოს სოციალისმის მშენებლობაში. მსახიობების თამაშიც ისეა შეხმატებილებული, რომ ვერც ერთს ვერ გამოყოფ, ცალკე არავენ დვას, ყველა ერთმანეთს უმშვენებს მხარს.

ჩვენი მაყურებელი ამ სპექტაკლით დიდ სიამოვნებას მიიღებს.

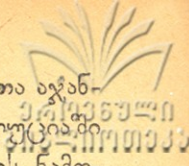
ბ. ძ.

კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლუქსემბურგი

1870-71 წლებში, როდესაც მოგების წყურვილით შეპყრობილი საფრანგეთის და გერმანიის ბურჟუები სისხლში ახრჩობდენ და ერთმანეთს აკლავდენ ამ ორი ქვეყნის მოძმე მუშებს, ცნობილი იყო ვილჰელმ ლიბკნეხტის სახელი. მან ამ ორი ქვეყნის სისხლიან ომს დაუპირდაპირა მშრომელთა სოლიდარობა და ამით გაბზარა მოწინააღმდეგეთა ფრონტები. იგი დაატუსაღეს, მაგრამ სწორედ იმ წელს, ე.ი. 1871 წელს, დაიბადა ვილჰელმის შვილი კარლ ლიბკნეხტი. ბავშობიდანვე რევოლუციური იდეებზე აღზრდილმა კარლმა მთელის შეგნებით

შეიყვარა მსოფლიო მშრომელი ახალგაზრდობა და თავის თანამებრძოლ, მსოფლიოში პირველ რევოლუციონერ ბელად ქალ როზა ლუქსემბურგთან ერთად 1903-4 წლებში ჯერ პრუსიის სამრეწველო ქალაქებში, ხოლო შემდგომ სხვა ქვეყნებში დააარსა საერთაშორისო რევოლუციური მუშა ახალგაზრდობის მებრძოლი ორგანიზაცია „სპარტაკი“. სპარტაკი კარლ ლიბკნეხტისა და როზა ლუქსემბურგის ხელმძღვანელობით გადაიქცა საერთაშორისო ბურჟუაზიისა და მისი დამკაში პარტიების—სოციალდემოკრატებისა და მენშევიკების — შემპირვე-

ნებელ ორგანიზაციად, რომელიც დღითიდღე მტკიცდებოდა და უპირისპირდებოდა კაპიტალი-სტების მილიტარისტულ ზრახვებს. 1915 წელს, როდესაც მსოფლიოს მშრომელთა შესამუს-რავად ფართოვდებოდა კაციჰამია ომი, კარლ ლიბკნეხტი გერმანიის რეისტაგში 110 დეპუ-ტატის საწინააღმდეგოდ მედგრად გაილაშქრა სამხედრო კრედიტების მიცემის წინააღმდეგ და გადმოისროლა მებრძოლი ლოზუნგი „ძირს ომი“. ამის შემდეგ მუშათა კლასის მოლაპატე მენშევიკებმა კარლ ლიბკნეხტის საწინააღმდეგოდ გააფთრებული ბრძოლა დაიწყეს. ის ჯარის-კაცად გაიწვიეს, სადაც დააპატიმრეს. 1818 წლის ნოემბერში, როდესაც გერმანია შეარყია რევო-ლუციამ და დაემხო ვილჰელმ მე-II ტახტი, კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლუქსემბურგი გა-მოდიან ციხიდან და გამირულად განაგრძობენ დაწყებულ საქმეს. 1919 წლის 15 იანვარს, როცა კ. ლიბკნეხტის და როზა ლუქსემბურგის

მეთაურობით იფეთქა ქ. ბერლინში მუშათა აჯან-ყებამ, რომლის მიზანიც იყო რევოლუციური მოტყუებული გერმანიის მუშათა კლასის ნამდ-ვილი განთავისუფლება, ბურჟუაზიამ და მისმა ლაქია სოციალ-დემოკრატიულმა და მენშე-ვიკურმა პარტიებმა მოლაპატურად, ვერაგულად მოკლეს საერთაშორისო რევოლუციური ახალ-გაზრდობის ორივე ბელადი: კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლუქსემბურგი. გერმანიის და მსოფლიო პროლეტარიატი არ დაივიწყებს მათ გმირულ ბრძოლას და უდიდეს დამსახურებას. საერთა-შორისო რევოლუციური ახალგაზრდობა, რომელიც ამჟამად ძლიერადაა აღზარდებული კომკავ-შირშია გაერთიანებული, კომუნისტური პარ-ტიისა და მსოფლიო მუშათა კლასის საყვარელი ბელადის, დიდი სტალინის, მეთაურობით საბო-ლოდ გამარჯვებამდის მიიტანს ლიბკნეხტისა და ლუქსემბურგის მიერ აწეულ დროშას.

კლიმენტი თევზაძე

ამოცანები

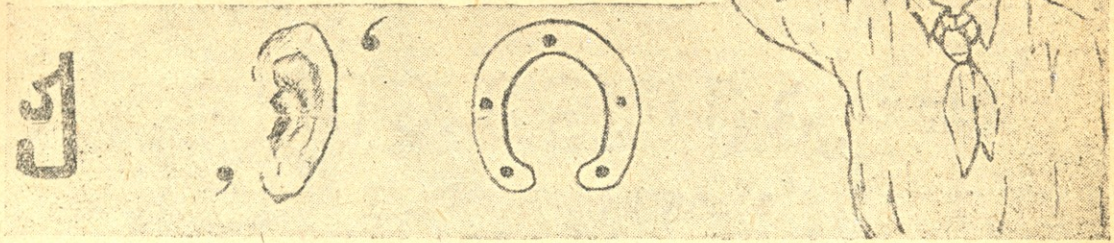
I. კოლმეურნე გლეხმა მიმართა ურთიერთ-დამხმარე სალაროს: მომეცი თანხა, რამდენიც მე ჯიბეში მაქვს, და 20 კაპ. რემე-დასის სასარგებლოდ შევიტანო.

სალარომ მისცა იმდენი თანხა, რამდენიც გლეხს ჰქონდა, და 20 კაპ. რემედასის სასარ-გებლოდ შეიტანა; მეორედ კიდევ მიმართა ამავე გლეხმა სალაროს და ისევ იმავე პირო-ბით გამოსთხოვა თანხა, ე. ი. მომეცი რამდენ-იც მე ამჟამად ჯიბეში ფული მაქვს, და 20 კაპ. თავდაცვაავიქიმის სასარგებლოდ შევიტანო; სალარომ მისცა და 20 კაპ. მართლაც შეიტანა თავდაცვაავიქიმის სასარგებლოდ. მესამედ კვლავ მიმართა კოლმეურნემ იმავე

თუ სხვა სალაროს: მომეცი თანხა რამდენიც მე ჯიბეში მაქვს, და 20 კაპ. თავდაცვის სასარგებლოდ შევიტანო. სალარომ მისცა, რამ-დენიც ჯიბეში ჰქონდა გლეხს, გლეხმა შეიტა-ნა თავდაცვის სასარგებლოდ 20 კაპ. და მას ალა-აფერი დარჩა. რა თანხა ჰქონია კოლმეურნე გლეხს?

II. ორ ერთნაირ ჭურჭელში მოთავსებულია წყლის ერთდაიგივე რაოდენობა; ვთქვათ, ეს ჭურჭლები ერთნაირ ტემპერატურაში იმყოფებიან, მხოლოდ ერთი დგას პლენხანოვის პროსპექტზე, მეორე კი ფუნიაკულიორზე. სად უფრო მალე ადუღდება წყალი?

ს ა მ ც ა რ ი შ ე მ თ ხ ვ ე მ ა

ვასომ გამოიღვიძა და ოთახი მიათვალა—მოათვალა.—რა არეულ-დარეულობაა! ეს სურათები ზომ კედელზე ეკიდა, იატაკზე რატომ ყრია? წიგნებიც იტატაკზეა, ტანისამოსიც...

ფიქრობს ვასო, თუ ვინ აურ-დაურია მის ოთახში ყველაფერი, წამოდგა, ფეხები იატაკზე დაადგა და... დაეცა. იატაკი ისეთი სრიალაა, როგორც ყინული.

ძლივს-ძლივს ჩაიცვა, რამდენჯერმე წაიქცა ამასობაში, მაგრამ... ფოლაქები მოწყდა, ყაითნები გაეხსნა ფეხსაცმელზე, შაოვალი ჩაძვრა...

კედელ-კედელ, კისრისტეხით გავიდა სამზარეულოში ჩაიდანის ასადუღებლად. გაკრა ერთი ასანთი, მეორე, მესამე. არ ინთება!

— ფუ!

პური მაგიდაზე დადგა,—ის იატაკზე დავარდა, ფინჯანიც მას მიჰყვა... რა უბედურობაა! ყოველი საგანი ისეთი სრიალა გახდა, როგორც ახალდაქერილი თევზი.

ქუჩაში გავიდა. იმტვრევა, მიფოფხავს, სხეებიც ამ დღეში არიან, ეცემიან... მაგრამ ტრამვაი, ავტომობილები, ველოსიპედები, ნაგები ისარივით მიქრიან.

მდინარის წყალი საოცორო სისწრაფით მიმდინარეობს, მდინარის ნაპირები ინგრევა, შენობებზე ჩამონგრეულა შილები...

ფაბრიკაში მთელი ალიაქოთია: ამძრავი ლეველები არ მუშაობს, თვლები კი ისე ბჭუნავს, რომ თვალს ვერ შეასწრებ. მუშები ეცემიან, იმტვრევიან, მუშაობა შეუძლებელია.

სასპორტო მოედანზე წავიდა ვასო. იქ ფუტბოლისტები ეცემიან. ერთმა, როგორც იქნა, მოახერხა და ფეხი გაჭკრა ბურთს, მაგრამ ბურთი ხუთსართულიან სახლს გადაეკლო და მოზობელ უბანში მიიკარგა...

თეატრში კიდევ უარესია: უკრავენ სკრიპკებს—ხმას არ იღებს არცერთი სკრიპკა! გამოვიდნენ სცენაზე მსახიობები და ყველანი წაიქცენ. ერთმა წაქცეულმა სიმღერა დაიწყო, მაგრამ... უბუმ მრავალჯერ გაიმეორა თითოეულ ბგერა. თეატრში ისეთი ამბავი შეიქნა, თითქოს ათასმა კაცმა დაიწყო ერთად მღერაო.

დბრუნდა ვასო შინ. სკამს წამოედგა. გაიქცა სკამი, დაეტაკა მაგიდას, იქიდან კედელს ეცა, კედლიდან მეორე კედელს და ასე შეუჩერებლივ გარბი-გამორბოდა—წინ და უკან...

აი, ქარიშხალი ამოვარდა და აღარ ჩადგა... ვასო იატაკზე იჯდა სრიალა შუბლზე მიედგა სრიალა თითი და ფიქრობდა, თუ რით იყო ყოველივე ეს გამოწვეული.

ხომ ვერ ახსენით? თუ თქვენ ვერ შეძლებთ, „პიონერი“-ს რედაქცია აგისხნისთ შემდეგ ნომერში.

სარედაქციო კოლეგია:

- ა. გველესიანი, აბ. ჩხვირაშვილი (პ/მ. რედაქტორი),
- ა. ზანკივიძი, ლავრ. ზიზინაძე (პ/მ. მდივანი), შ. თაბუ-კაშვილი, შ. სიხარულიძე, ბორის ჩხეიძე და მ. თომაძე.

საქართველოს ბ. კ. ო. ცენტრალური ბიუროს და განათლების სახალხო
კომისარიატის შურონალი გავფეთათვის

წილი IX „პიონერი“ წილი IX

გამოდის თვეში ერთხელ

ყოველგა პიონერგა უნდა გამოიწეროს

შურ. „პიონერი“

ქურნად „პიონერი“-ს 1934 წლის ეველა ნომერში
აიბეჭდება საინტერესო მოთხრობები, ღექსები ჭა პიესები.

შურ. „პიონერი“-ს რედაქცია.